I

(Tiedonantoja)

NEUVOSTO

Konsolidoidut versiot

— tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevasta vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksesta ja

— vuoden 1968 yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskevasta ensimmäisestä pöytäkirjasta

(98/C 27/01)

JOHDANTO

Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan allekirjoitettua 29 päivänä marraskuuta 1996 yleissopimuksen liittymisestä tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaan Brysselin yleissopimukseen sekä sen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskevaan pöytäkirjaan on tullut aikaisempien liittymisten tavoin toivattavaksi, että lakimiesten käyttöön laaditaan kodifioitu versio Brysselin yleissopimuksesta sekä edellä mainitusta pöytäkirjasta 28 päivänä heinäkuuta 1990 *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* C 189 julkaistuun versioon nähden ajan tasalle saatettuna.

Kyseisten tekstien ohessa on kolme jäsenvaltioiden hallitusten edustajien julistusta, joista ensimmäinen on annettu vuonna 1978 merellä käytettäviin aluksiin kohdistuviin takavarikkoihin ja vastaaviin turvaamistoimiin liittyvien säännösten yhdenmukaistamiseksi tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen yhteydessä. Toinen julistus on annettu vuonna 1989 Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymistä koskevan yleissopimuksen ratifioinnista. Kolmas julistus on annettu vuonna 1996 toimivaltaa koskevien määräysten merkityksestä tapauksissa, joissa työntekijä on palvelujen tarjoamisen yhteydessä lähetetty toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, jossa hän tavallisesti tekee työtään.

Tämän asiakirjan tekstin on laatinut neuvoston pääsihteeristö, jonka arkistossa ovat kyseisten sopimusasiakirjojen alkuperäiskappaleet. Huomattakoon kuitenkin, ettei teksti ole sitova. Kodifioitujen asiakirjojen viralliset tekstit ovat seuraavissa lehdissä:

Virallisen lehden laitos	Vuoden 1968 Brysselin yleissopimus	Vuoden 1971 pöytäkirja	Vuoden 1978 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1982 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1989 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1997 liittymistä koskeva yleissopimus
Saksankielinen	L 299, sivu 32, 31.12.1972	L 204, sivu 28, 2.8.1975	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Englanninkielinen	L 304, sivu 36, 30.10.1978	L 304, sivu 50, 30.10.1978	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Tanskankielinen	L 304, sivu 17, 30.10.1978	L 304, sivu 31, 30.10.1978	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Ranskankielinen	L 299, sivu 32, 31.12.1972	L 204, sivu 28, 2.8.1975	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997

Virallisen lehden laitos	Vuoden 1968 Brysselin yleissopimus	Vuoden 1971 pöytäkirja	Vuoden 1978 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1982 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1989 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1997 liittymistä koskeva yleissopimus
Kreikankielinen	L 388, sivu 7, 31.12.1982	L 388, sivu 20, 31.12.1982	L 388, sivu 24, 31.12.1982	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Iirinkielinen	Erityispainos (L 388)	Erityispainos (L 388)	Erityispainos (L 388)	Erityispainos (L 388)	Erityispainos (L 285)	Erityispainos (C 15)
Italiankielinen	L 299, sivu 32, 31.12.1972	L 204, sivu 28, 2.8.1975	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Hollanninkielinen	L 299, sivu 32, 31.12.1972	L 204, sivu 28, 2.8.1975	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Espanjankielinen	L 285, sivu 24, 3.10.1989	L 285, sivu 37, 3.10.1989	L 285, sivu 41, 3.10.1989	L 285, sivu 54, 3.10.1989	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Portugalinkielinen	L 285, sivu 24, 3.10.1989	L 285, sivu 37, 3.10.1989	L 285, sivu 41, 3.10.1989	L 285, sivu 54, 3.10.1989	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Ruotsinkielinen	C 15, sivu 30, 15.1.1997	C 15, sivu 10, 15.1.1997	C 15, sivu 14, 15.1.1997	C 15, sivu 26, 15.1.1997	C 15, sivu 43, 15.1.1997	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Suomenkielinen	C 15, sivu 30, 15.1.1997	C 15, sivu 10, 15.1.1997	C 15, sivu 14, 15.1.1997	C 15, sivu 26, 15.1.1997	C 15, sivu 43, 15.1.1997	C 15, sivu 1, 15.1.1997

LIITE

YLEISSOPIMUS

tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla [1]

JOHDANTO-OSA [2]

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT panna täytäntöön mainitun sopimuksen 220 artiklan määräykset, joiden mukaan ne ovat sitoutuneet takaamaan tuomioistuinten päätösten vastavuoroiseen tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon sovellettujen menettelyjen yksinkertaistamisen,

PYRKIVÄT vahvistamaan yhteisössä sinne sijoittautuneiden henkilöiden oikeussuojaa, ja

KATSOVAT tätä varten välttämättömiksi määritellä tuomioistuintensa kansainvälinen toimivalta, helpottaa tuomioiden tunnustamista ja luoda nopeutettu menettely tuomioiden, virallisten asiakirjojen (actes authentiques) ja tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen täytäntöönpanon turvaamiseksi,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä tämän yleissopimuksen ja tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

[Jäsenvaltioiden nimeämät täysivaltaiset edustajat]

JOTKA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEINA ja vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

---

(1) Teksti sellaisena kuin se on muutettuna 9 päivänä lokakuuta 1978 allekirjoitetulla Tanskan, Irlannin, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin, Yhdistyneen kuningaskunnan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1978 liittymissopimus', 25 päivänä lokakuuta 1982 allekirjoitetulla Helleenien tasavallan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1982 liittymissopimus', 26 päivänä toukokuuta 1989 allekirjoitetulla Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1989 liittymissopimus' ja 29 päivänä marraskuuta 1996 allekirjoitetulla Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1996 liittymissopimus'.

(2) Vuoden 1989 liittymissopimuksen johdanto-osassa on seuraava teksti:
"OVAT TIETOISIA siitä, että yhteisön jäsenvaltiot ja Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenvaltiot tekivät 16 päivänä syyskuuta 1988 Luganossa tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen, jolla ulotetaan Brysselin yleissopimuksen periaatteet koskemaan valtioita, jotka ovat tämän yleissopimuksen osapuolia."

I OSASTO

SOVELTAMISALA

1 artikla

Tätä yleissopimusta sovelletaan yksityisoikeudellisissa asioissa, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Erityisesti yleissopimusta ei sovelleta vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin [1].

Yleissopimusta ei sovelleta:

1. luonnollisten henkilöiden oikeudelliseen asemaan, oikeuskelpoisuuteen tai oikeustoimikelpoisuuteen eikä myöskään aviovarallisuussuhteisiin eikä perintöön ja testamenttiin;
2. konkurssiin, akordiin tai muihin niihin rinnastettaviin menettelyihin;
3. sosiaaliturvaan;
4. välimiesmenettelyyn.

II OSASTO

TOIMIVALTA

1 jakso

Yleiset määräykset

2 artikla

Kanne sitä vastaan, jolla on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon valtion tuomioistuimissa, jollei tämän yleissopimuksen määräyksistä muuta johdu.

Henkilöön, joka ei ole sen valtion kansalainen, jossa hänellä on kotipaikka, sovelletaan samoja tuomioistuimen toimivaltaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä kuin tuon valtion omiin kansalaisiin.

3 artikla

Sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, voidaan nostaa kanne toisen sopimusvaltion tuomioistuimessa ainoastaan tämän osaston 2—6 jakson määräysten nojalla.

Erityisesti seuraavia säännöksiä ei voida soveltaa näitä vastaan:

— Belgiassa: siviililain (Code civil — Burgerlijk Wetboek) 15 artiklaa sekä oikeudenkäyntilain (Code judiciaire — Gerechtelijk Wetboek) 638 artiklaa,

— Tanskassa: oikeudenkäyntilain (Lov om rettens pleje) 246 pykälän 2 ja 3 kappaletta [2],

— Saksan liittotasavallassa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Zivilprozessordnung) 23 pykälää,

— Kreikassa: oikeudenkäymiskaaren (Κώδικας πολιτικής δικονομίας) 40 artiklaa,

— Ranskassa: siviililain (Code civil) 14 ja 15 artiklaa,

— Irlannissa: säännöksiä, joiden mukaan tuomioistuin on toimivaltainen sillä perusteella, että haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettu vastaajalle tiedoksi hänen oleskellessaan tilapäisesti Irlannissa,

— Italiassa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Codice di procedura civile) 2 artiklaa ja 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa,

— Luxemburgissa: siviililain (Code civil) 14 ja 15 artiklaa,

— Itävallassa: tuomioistuimen toimivaltaa koskevan lain (Jurisdiktionsnorm) 99 pykälää,

— Alankomaissa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Wetboek van Burgerlijke Rechtvordering) 126 artiklan 3 kohtaa ja 127 artiklaa,

— Portugalissa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Código de Processo Civil) 65 artiklan 1 kohdan c kohtaa, 65 artiklan 2 kappaletta ja 65 A artiklan c kohtaa sekä työasioiden oikeudenkäyntilain (Código de Processo de Trabalho) 11 artiklaa,

— Suomessa: oikeudenkäymiskaaren/rättegångsbalken 10 luvun 1 pykälän 1 momentin toista, kolmatta ja neljättä virkettä,

— Ruotsissa: oikeudenkäymiskaaren (rättegångsbalken) 10 luvun 3 pykälän ensimmäisen kappaleen ensimmäistä virkettä,

— Yhdistyneessä kuningaskunnassa: niitä säännöksiä, joiden mukaan tuomioistuin on toimivaltainen sillä perusteella, että:

  a) haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettu tiedoksi vastaajalle hänen oleskellessaan tilapäisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa, tai

  b) vastaajalla on omaisuutta Yhdistyneessä kuningaskunnassa, tai

  c) Yhdistyneessä kuningaskunnassa olevaa omaisuutta on kantajan pyynnöstä takavarikoitu tai siihen on tämän pyynnöstä kohdistettu muu siihen rinnastettavissa oleva turvaamistoimi [3].

[1] Toinen virke lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 3 artiklalla.

[2] Liitteenä olevan pöytäkirjan VI artiklan mukaisesti 8 päivänä helmikuuta 1988 annetusta tiedonannosta johtuva muutos, joka on vahvistettu vuoden 1989 liittymissopimuksen liitteen I e alakohdan I kohdassa.

[3] Toinen alakohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 4 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 3 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 3 artiklalla ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 2 artiklalla.

4 artikla

Jos vastaajalla ei ole kotipaikkaa missään sopimusvaltiossa, tuomioistuimen toimivalta määräytyy kussakin sopimusvaltiossa sen oman lain mukaan, jollei 16 artiklan määräyksistä muuta johdu.

Tällaista vastaajaa vastaan voi kansalaisuudestaan riippumatta jokainen, jolla on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa, samalla tavoin kuin tuon valtion omat kansalaiset, vedota siinä sopimusvaltiossa voimassa oleviin tuomioistuimen toimivaltaa koskeviin säännöksiin sekä erityisesti 3 artiklan 2 kappaleessa mainittuihin säännöksiin.

2 jakso

Erityinen toimivalta

5 artikla

Sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, voidaan nostaa kanne toisessa sopimusvaltiossa:

1) sopimusta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa kanteessa tarkoitettu velvoite on täytetty tai täytettävä; työsopimusta koskevassa asiassa tämä paikkakunta on se, jossa työntekijä tavallisesti suorittaa työnsä; jos työntekijä ei tavallisesti suorita työtään samassa valtiossa, työnantajaa vastaan voidaan nostaa kanne myös sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa työntekijän palvelukseen ottanut toimipaikka sijaitsee tai oli sijainnut [1],

2) elatusapua koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa elatusapuun oikeutetulla on kotipaikka tai asuinpaikka tai, jos asia liittyy jonkun oikeudellista asemaa koskevaan asiaan, siinä tuomioistuimessa, joka oman lakinsa mukaan on toimivaltainen tuossa asiassa, jollei toimivalta perustu ainoastaan toisen asianosaisen kansalaisuuteen [2],

3) sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahingon aiheuttanut teko sattui,

4) rikokseen perustuvaa yksityisoikeudellista korvaus- tai hyvitysvaatimusta koskevassa asiassa siinä tuomioistuimessa, jossa rikosasia on vireillä, siltä osin kuin tuomioistuin oman lakinsa mukaan on toimivaltainen tutkimaan yksityisoikeudellisia vaatimuksia,

5) sivuliikkeen, agentuurin tai muun toimipaikan toimintaa koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa toimipaikka sijaitsee,

6) jos hän on joko suoraan lain nojalla taikka kirjallisella tai kirjallisesti vahvistetulla suullisella oikeustoimella muodostetun trustin perustaja, trustee tai trustin edunsaaja, sen sopimusvaltion tuomioistuimessa, missä trustin kotipaikka on [3],

7) laivalastin tai rahdin pelastamisesta aiheutuvan pelastuspalkkion maksamista koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kyseessä oleva lasti tai rahti

   a) on asetettu takavarikkoon tai on muun siihen rinnastettavan turvaamistoimen kohteena sellaisen maksun turvaamiseksi tai

   b) olisi voitu asettaa takavarikkoon tai siihen olisi voitu kohdistaa muu siihen rinnastettava turvaamistoimi, mutta takuu tai muu vakuus on asetettu, ja jos väitetään, että vastaajalla on jokin oikeus lastiin tai rahtiin taikka oli sellainen oikeus silloin, kun pelastustoimenpide tapahtui [4].

6 artikla

Sitä vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, kanne voidaan nostaa myös:

1) jos asiassa on useampia vastaajia, siinä tuomioistuimessa, jonka alueella jollakin vastaajista on kotipaikka,

2) jos kanne koskee takautumisvaatimusta tai siihen rinnastettavaa vaatimusta, siinä tuomioistuimessa, jossa alkuperäinen kanne on vireillä, jollei alkuperäistä kannetta ole nostettu ainostaan sen vuoksi, että kanne häntä vastaan saataisiin tutkituksi muussa tuomioistuimessa kuin siinä, joka muutoin olisi ollut toimivaltainen tutkimaan häntä vastaan nostetun kanteen,

3) jos kysymyksessä on vastakanne, joka perustuu samaan sopimukseen tai seikkaan kuin pääkanne, siinä tuomioistuimessa, jossa pääkanne on vireillä,

---

[1] 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna ranskankielisessä toisinnossa vuoden 1978 liittymissopimuksen 5 artiklan 1 kohdalla ja sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 4 artiklalla.

[2] 2 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 5 artiklan 3 kohdalla.

[3] 6 kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 5 artiklan 4 kohdalla.

[4] 7 kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 5 artiklan 4 kohdalla.

4) jos asia koskee sopimusta ja kanne voidaan yhdistää samaa vastaajaa vastaan nostettuun kanteeseen, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen, sen sopimusvaltion tuomioistuimessa, jossa kiinteistö sijaitsee [1].

6 a artikla [2]

Sopimusvaltion tuomioistuin, joka tämän yleissopimuksen mukaan on toimivaltainen tutkimaan aluksen käyttämisestä tai sen operoinnista aiheutuvaa vastuuta koskevan asian, on samoin kuin muu sen sopimusvaltion tuomioistuin, joka tuon valtion lain mukaan on asiassa toimivaltainen sanotun tuomioistuimen asemesta, myös toimivaltainen tutkimaan sellaisen vastuun rajoittamista koskevan vaatimuksen.

3 jakso

Toimivalta vakuutusasioissa

7 artikla

Tuomioistuimen toimivalta vakuutusta koskevissa asioissa määräytyy tämän jakson määräysten mukaan, jollei 4 artiklan ja 5 artiklan 5 kohdan määräyksistä muuta johdu.

8 artikla [3]

Kanne vakuutuksenantajaa vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, voidaan nostaa:

1) sen valtion tuomioistuimessa, jossa hänellä on kotipaikka

   tai

2) muussa sopimusvaltiossa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa vakuutuksenottajalla on kotipaikka

   tai

3) jos on kysymys rinnakkaisvakuutuksen antajasta, siinä sopimusvaltion tuomioistuimessa, jossa kanne on nostettu johtavaa vakuutuksenantajaa vastaan.

Vakuutuksenantajalla, jolla ei ole sopimusvaltiossa kotipaikkaa mutta jolla on sellaisessa valtiossa sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka, katsotaan tämän toiminnasta aiheutuvien riitojen osalta olevan kotipaikka tuossa valtiossa.

9 artikla

Asiassa, joka koskee vastuuvakuutusta tai kiinteää omaisuutta koskevaa vakuutusta, kanne vakuutuksenantajaa vastaan voidaan lisäksi nostaa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa vahinko sattui. Sama koskee tapauksia, joissa samalla vakuutussopimuksella on vakuutettu sekä kiinteätä että irtainta omaisuutta ja sama tapahtuma on aiheuttanut vahinkoa kummallekin.

10 artikla

Vastuuvakuutusta koskevassa asiassa kanne vakuutuksenantajaa vastaan voidaan nostaa myös siinä tuomioistuimessa, jossa vahingonkärsinyt on nostanut kanteen vakuutettua vastaan, jos tuomioistuimen laki sen sallii.

Vahingonkärsineen suoraan vakuutuksenantajaa vastaan nostamaan kanteeseen sovelletaan 7, 8 ja 9 artiklan määräyksiä, milloin tällainen suora kanne on luvallinen.

Jos sellaiseen suoraan kanteeseen sovellettavan lain mukaan on sallittua nostaa kanne vakuutuksenottajaa tai vakuutettua vastaan, sama tuomioistuin on toimivaltainen heidänkin osaltaan.

11 artikla

Jollei 10 artiklan 3 kappaleen määräyksistä muuta johdu, vakuutuksenantaja saa nostaa kanteen vain sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, jonka alueella vastaajalla on kotipaikka, riippumatta siitä, onko vastaaja vakuutuksenottaja, vakuutettu vai edunsaaja.

Tämän jakson määräykset eivät vaikuta oikeuteen nostaa vastakanne siinä tuomioistuimessa, jossa pääkanne on tämän jakson määräysten mukaisesti vireillä.

12 artikla [4]

Tämän jakson määräyksistä voidaan sopimuksin poiketa ainoastaan, jos

1) sopimus on tehty riidan syntymisen jälkeen, tai

2) sopimus antaa vakuutuksenottajalle, vakuutetulle tai edunsaajalle oikeuden nostaa kanteen muussa kuin tässä jaksossa tarkoitetussa tuomioistuimessa,

   tai

3) sopimuksen ovat keskenään tehneet vakuutuksenottaja ja vakuutuksenantaja, joilla vakuutussopimusta

---

[1] 4 kohta lisätty vuoden 1989 liittymissopimuksen 5 artiklalla.
[2] Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 6 artiklalla.
[3] Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 7 artiklalla.
[4] Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 8 artiklalla.

tehtäessä oli kotipaikkansa tai asuinpaikkansa samassa sopimusvaltiossa, ja sopimuksessa on sovittu tuon valtion tuomioistuinten toimivallasta myös sen tapauksen varalta, että vahinko on sattunut ulkomailla, jollei sellainen sopimus ole tuon valtion lain mukaan kielletty, tai

4) sopimus on tehty sellaisen vakuutuksenottajan kanssa, jolla ei ole kotipaikkaa missään sopimusvaltiossa, paitsi milloin vakuutus on pakollinen tai koskee sopimusvaltiossa olevaa kiinteää omaisuutta, tai

5) sopimus koskee vakuutussopimusta, joka koskee yhtä tai useampaa 12 a artiklassa mainittua riskiä.

12 a artikla[1]

Edellä 12 artiklan 5 kohdassa tarkoitetut riskit ovat seuraavat:

1) menetys tai vahinko, joka aiheutuu

   a) avoimella merellä käytettäville aluksille, rannikon ulkopuolella tai avomerellä oleville rakenteille tai ilma-aluksille niiden käyttämisestä kaupalliseen tarkoitukseen,

   b) kuljetettavalle tavaralle, ei kuitenkaan matkustajien matkatavaroille, kun kuljetus tapahtuu yksinomaan tai osaksi sellaisilla aluksilla tai ilma-aluksilla,

2) vastuu, ei kuitenkaan matkustajien henkilövahingosta tai heidän matkatavaroilleen aiheutuneesta vahingosta tai menetyksestä,

   a) joka aiheutuu aluksien, rakenteiden tai ilma-alusten tämän artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesta käyttämisestä tai operoinnista, jolleivät tuomioistuimen toimivaltaa koskevat sopimukset ole tällaisen riskin vakuuttamista koskevissa asioissa kielletyt ilma-aluksen rekisteröimisvaltion lain mukaan,

   b) menetyksestä tai vahingosta, jonka tavara on tämän artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kuljetuksen aikana aiheuttanut,

3) taloudellinen menetys, joka liittyy alusten, rakenteiden tai ilma-alusten 1 kohdan a alakohdan mukaiseen käyttämiseen tai operointiin, erityisesti rahdin tai alusvuokran menetys,

4) riski, joka liittyy johonkin 1—3 kohdassa mainittuun riskiin.

(1) Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 9 artiklalla.

4 jakso[2]

Toimivalta kuluttajansuojaa koskevissa riita-asioissa

13 artikla

Kun asia koskee jonkun sellaista tarkoitusta varten tekemää sopimusta, jota ei voi pitää hänen ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvänä, jäljempänä 'kuluttaja', määräytyy tuomioistuimen toimivalta tämän jakson määräysten mukaisesti, jollei 4 artiklan ja 5 artiklan 5 kohdan määräyksistä muuta johdu, jos asia koskee:

1) irtaimen kauppa ja hinta on suoritettava maksuerissä, tai

2) lainaa, joka on maksettava takaisin erissä, tai muuta luottoa, joka on tarkoitettu irtaimen tavaran kaupan rahoittamiseen, tai

3) muita sopimuksia, jotka tarkoittavat irtaimen tavaran tai palvelun toimittamista, jos

   a) sopimusta on edeltänyt erityinen tarjous tai ilmoittelu siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka, ja

   b) kuluttaja on siinä valtiossa suorittanut sopimuksen tekemistä varten välttämättömät toimenpiteet.

Jos kuluttajan sopimuskumppanin kotipaikka ei ole sopimusvaltiossa, mutta hänellä on sellaisessa valtiossa sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka, katsotaan hänellä sivuliikkeen, agentuurin tai muun toimipaikan toiminnasta aiheutuvien riitojen osalta olevan kotipaikka tuossa valtiossa.

Tämän jakson määräyksiä ei sovelleta kuljetussopimuksiin.

14 artikla

Kuluttaja voi nostaa kanteen toista sopimuspuolta vastaan joko sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, missä tällä on kotipaikka, tai sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, missä kuluttajalla itsellään on kotipaikka.

(2) Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 10 artiklalla.

Toinen sopimuspuoli voi nostaa kanteen kuluttajaa vastaan ainoastaan sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, missä kuluttajalla on kotipaikka.

Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta oikeuteen esittää vastavaatimuksia siinä tuomioistuimessa, jossa pääkanne tämän jakson määräysten mukaisesti on vireillä.

15 artikla

Tämän jakson määräyksistä voidaan sopimuksin poiketa ainoastaan, jos:

1) sopimus on tehty riidan syntymisen jälkeen, tai

2) sopimus antaa kuluttajalle oikeuden nostaa kanteen muissa kuin tässä jaksossa tarkoitetuissa tuomioistuimissa, tai

3) kuluttajalla ja hänen sopimuskumppanillaan sopimuksen tekoaikana oli kotipaikka tai asuinpaikka samassa sopimusvaltiossa ja sopimuksessa on sovittu, että tuon valtion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, jollei sellainen sopimus sanotun valtion lain mukaan ole kielletty.

5 jakso

Yksinomainen toimivalta

16 artikla

Seuraavilla tuomioistuimilla on asianomaisen kotipaikasta riippumatta yksinomainen toimivalta

1) a) asiassa, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokraa, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, joissa kiinteistö sijaitsee,

   b) kuitenkin asiassa, joka koskee kiinteän omaisuuden vuokraamista tilapäiseen yksityiskäyttöön enintään kuudeksi peräkkäiseksi kuukaudeksi, toimivalta on myös sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa vastaajalla on kotipaikka edellyttäen, että omistaja ja vuokralainen ovat luonnollisia henkilöitä ja että heillä on kotipaikka samassa sopimusvaltiossa [1],

2) asiassa, joka koskee yhtiön tai muun oikeushenkilön pätevyyttä, mitättömyyttä tai purkamista, taikka sen toimielinten päätöksiä, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa yhtiöllä tai oikeushenkilöllä on kotipaikka,

3) asiassa, joka koskee julkiseen rekisteriin tehtyjen merkintöjen pätevyyttä, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa rekisteriä pidetään,

4) asiassa, joka koskee patentin, tavaramerkin, mallin tai muiden senkaltaisten tallettamista tai rekisteröintiä edellyttävien oikeuksien tallettamista tai rekisteröintiä edellyttävien oikeuksien rekisteröintiä tai pätevyyttä, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa tallettamista tai rekisteröintiä on pyydetty tai jossa tallettaminen tai rekisteröinti on tapahtunut tai jossa se kansainvälisen sopimuksen määräysten mukaan katsotaan tapahtuneeksi,

5) asiassa, joka koskee tuomioiden täytäntöönpanoa, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa täytäntöönpano on tapahtuva tai tapahtunut.

6 jakso

Tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus

17 artikla [2]

Jos asianosaiset, joista ainakin yhdellä on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa, ovat sopineet, että jonkin sopimusvaltion tuomioistuimen tai tuomioistuinten on ratkaistava jo syntynyt riita tai tietystä oikeussuhteesta syntyvät vastaiset riidat, ovat ainoastaan tuo tuomioistuin tai tuon valtion tuomioistuimet toimivaltaisia ratkaisemaan asian. Tällainen tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus on tehtävä:

a) kirjallisesti tai, jos se on tehty suullisesti, vahvistettava kirjallisesti, tai

b) sellaisessa muodossa, joka vastaa asianosaisten välille muodostunutta käytäntöä, tai

c) kansainvälisessä kaupassa sellaista muotoa noudattaen, joka vastaa sellaista kauppatapaa, jonka asianosaiset tunsivat tai joka heidän olisi pitänyt tuntea ja joka on kyseisen tyyppisten sopimusten osapuolten kyseisellä kaupan alalla laajalti tuntema ja säännöllisesti noudattama.

[1] 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 6 artiklalla.

[2] Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 11 artiklalla ja vuoden 1989 liittymissopimuksen 7 artiklalla.

Jos kummankaan tuollaisen sopimuksen tehneen asianosaisen kotipaikka ei ole missään sopimusvaltiossa, toisten sopimusvaltioiden tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia tutkimaan asiaa, jolleivät sopimuksen mukaan toimivaltainen tuomioistuin tai toimivaltaiset tuomioistuimet ole katsoneet, ettei sillä tai niillä ole toimivaltaa asiassa.

Sopimusvaltion tuomioistuimella tai tuomioistuimilla, jotka trustin perustamista koskevan asiakirjan mukaan ovat toimivaltaisia, on yksinomainen toimivalta tutkia kanne, joka on nostettu trustin perustajaa, trusteeta tai trustin edunsaajaa vastaan, jos asia koskee näiden henkilöiden välisiä suhteita taikka heidän oikeuksiaan tai velvollisuuksiaan trustissa.

Tuomioistuimen toimivaltaa koskevat sopimukset tai vastaavat määräykset trustin perustamista koskevassa asiakirjassa ovat tehottomia, jos ne ovat ristiriidassa 12 tai 15 artiklan määräysten kanssa tai jos tuomioistuimet, joiden toimivalta on sopimuksella poissuljettu, ovat 16 artiklan mukaan yksinomaisesti toimivaltaisia.

Jos tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus on tehty ainoastaan toisen asianosaisen hyväksi, säilyttää tämä asianosainen oikeuden nostaa kanne jokaisessa muussa tämän yleissopimuksen mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Työsopimusta koskevissa asioissa ovat tuomioistuimen toimivaltaa koskevat sopimukset päteviä ainoastaan, jos ne on tehty riidan syntymisen jälkeen tai jos työntekijä vetoaa siihen nostaakseen kanteen muussa kuin vastaajan kotipaikan tuomioistuimessa tai 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa tuomioistuimessa.

18 artikla

Sen toimivallan lisäksi, joka sopimusvaltion tuomioistuimella on tämän sopimuksen muiden määräysten nojalla, se on toimivaltainen, jos vastaaja vastaa siinä tuomioistuimessa. Tätä määräystä ei kuitenkaan sovelleta, jos vastaaja on vastannut ainoastaan kiistääkseen tuomioistuimen toimivallan tai jos toinen tuomioistuin 16 artiklan mukaan on yksinomaisesti toimivaltainen.

7 jakso

Tuomioistuimen toimivallan ja menettelyn edellytysten tutkiminen

19 artikla

Jos sopimusvaltion tuomioistuimessa nostettu kanne koskee pääasiallisesti asiaa, jonka toisen sopimusvaltion tuomioistuin on 16 artiklan mukaan yksinomaisesti toimivaltainen tutkimaan, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta.

20 artikla

Jos kanne nostetaan sopimusvaltiossa sellaista vastaajaa vastaan, jolla on kotipaikka toisessa sopimusvaltiossa, ja jos vastaaja ei vastaa, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta, jollei se ole toimivaltainen tämän yleissopimuksen määräysten mukaan.

Tuomioistuimen on keskeytettävä asian käsittely, kunnes on selvitetty, että vastaajalla on ollut mahdollisuus saada haastehakemus tai muu vastaava asiakirja niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa tai että kaikkiin tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty [1].

Edellisessä kappaleessa olevien määräysten asemesta sovelletaan Haagissa 15 päivänä marraskuuta 1965 tehdyn oikeudenkäyntiasiakirjojen ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskevan yleissopimuksen 15 artiklan määräyksiä, jos haastehakemus tai muu vastaava asiakirja oli annettava tiedoksi sanotun yleissopimuksen mukaisesti.

8 jakso

Vireilläolo ja samassa yhteydessä käsiteltävät kanteet

21 artikla [2]

Jos eri sopimusvaltioiden tuomioistuimissa nostetaan samojen asianosaisten välillä samaa asiaa koskevia kanteita, muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa kanne on ensin nostettu on omasta aloitteestaan keskeytettävä asian käsittely, kunnes on ratkaistu, että tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, on toimivaltainen.

Kun on ratkaistu, että se tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, on toimivaltainen, tulee muiden tuomioistuinten tuon tuomioistuimen toimivallan vuoksi jättää asia tutkimatta.

22 artikla

Jos eri sopimusvaltioiden tuomioistuimissa nostetut kanteet liittyvät toisiinsa, tuomioistuin, jossa kanne on myöhemmin nostettu, voi niin kauan, kuin molemmat kanteet ovat vireillä ensimmäisessä oikeusasteessa, keskeyttää asian käsittelyn.

[1] Toinen kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 12 artiklalla.

[2] Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 8 artiklalla.

Tuomioistuin, jossa kanne on nostettu myöhemmin, voi asianosaisen pyynnöstä myös jättää asian tutkimatta, jos toisiinsa liittyvien kanteiden käsittelyn yhdistäminen sanotun tuomioistuimen lain mukaan on sallittua ja se tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, on toimivaltainen tutkimaan molemmat kanteet.

Tätä artiklaa sovellettaessa katsotaan kanteiden liittyvän toisiinsa silloin, kun niiden välillä on niin läheinen yhteys, että kanteiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä näyttää tarpeelliselta, jotta vältetään se, että kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin.

23 artikla

Jos useampi tuomioistuin on yksinomaisesti toimivaltainen, on muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa kanne on ensin nostettu, jätettävä asia tutkimatta.

9 jakso

Väliaikaiset toimenpiteet ja turvaamistoimet

24 artikla

Sopimusvaltion lain mukaisia väliaikaisia toimenpiteitä ja turvaamistoimia voidaan pyytää sanotun valtion tuomioistuimilta myös silloin, kun toisen sopimusvaltion tuomioistuin on tämän yleissopimuksen mukaan toimivaltainen tutkimaan pääasian.

III OSASTO

TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

25 artikla

Tuomiolla tarkoitetaan tässä yleissopimuksessa jokaista sopimusvaltion tuomioistuimen ratkaisua riippumatta siitä, kutsutaanko sitä tuomioksi, päätökseksi, täytäntöönpanomääräykseksi vai joksikin muuksi, samoin kuin tuomioistuimen virkamiehen oikeudenkäyntikuluja koskevaa päätöstä.

1 jakso

Tunnustaminen

26 artikla

Sopimusvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan toisessa sopimusvaltiossa vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista.

Jos kysymys tuomion tunnustamisesta on riidanalainen, voi jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, pyytää tämän osaston 2 ja 3 jaksossa tarkoitetussa menettelyssä vahvistettavaksi, että tuomio on tunnustettava.

Jos tuomioon vedotaan sopimusvaltiossa vireillä olevassa asiassa ja tuon asian ratkaisu riippuu siitä, onko tuomio tunnustettava, on asiaa käsittelevä tuomioistuin toimivaltainen ratkaisemaan tunnustamista koskevan kysymyksen.

27 artikla

Tuomiota ei tunnusteta:

1) jos tunnustaminen on vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), jossa tuomioon vedotaan,

2) jos haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ei ole annettu asianmukaisesti tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa [1],

3) jos tuomio on ristiriidassa sellaisen tuomion kanssa, joka on annettu samojen asianosaisten välillä siinä valtiossa, jossa tunnustamista pyydetään,

4) jos sen valtion tuomioistuin, jossa tuomio on annettu (tuomiovaltio) on tuomiossaan luonnollisen henkilön oikeudellista asemaa, oikeuskelpoisuutta tai oikeustoimikelpoisuutta taikka aviovarallisuutta, perintöä taikka testamenttia koskevan esikysymyksen osalta päätynyt sellaiseen ratkaisuun, joka on vastoin sen valtion kansainvälisen yksityisoikeuden säännöstä, jossa tuomioon vedotaan, jollei lopputulos olisi ollut sama siinä tapauksessa, että viimeksi mainitun valtion kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiä olisi sovellettu,

5) jos tuomio on ristiriidassa muussa kuin sopimusvaltiossa samaa asiaa koskevan ja samojen asianosaisten välillä aikaisemmin annetun tuomion kanssa, ja viimeksi mainittu tuomio täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi siinä valtiossa, jossa tuomioon vedotaan [2].

[1] 2 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 13 artiklan 1 kohdalla.

[2] 5 kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 13 artiklan 2 kohdalla.

28 artikla

Tuomiota ei tunnusteta myöskään silloin, kun II osaston 3, 4 ja 5 jakson määräyksiä ei ole noudatettu, eikä 59 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Sen valtion tuomioistuin tai viranomainen, jossa tunnustamista vaaditaan, on tutkiessaan, onko olemassa jokin edellä olevassa kappaleessa tarkoitettu toimivaltaperuste, sidottu niihin tosiseikkoihin, joihin tuomion antanut tuomioistuin on perustanut toimivaltansa.

Jollei 1 kappaleen määräyksistä muuta johdu, tuomiovaltion tuomioistuimen toimivaltaa ei saa tutkia; tuomioistuimen toimivaltaa koskevat säännökset eivät kuulu 27 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuihin oikeusjärjestyksen perusteisiin.

29 artikla

Ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi.

30 artikla

Jos sopimusvaltion tuomioistuimessa vaaditaan toisessa sopimusvaltiossa annetun tuomion tunnustamista, tämä voi lykätä asian käsittelyn, jos tuomioon on haettu muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin.

Jos sopimusvaltion tuomioistuimessa vaaditaan Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa annetun tuomion tunnustamista, tuomioistuin voi lykätä asian käsittelyn, jos tuomion täytäntöönpano on tuomion antamisvaltiossa muutoksenhakemuksen vuoksi lykätty [1].

2 jakso

Täytäntöönpano

31 artikla

Sopimusvaltiossa annettu tuomio, joka siinä valtiossa on täytäntöönpanokelpoinen, on pantava täytäntöön toisessa sopimusvaltiossa (täytäntöönpanovaltio), kun tuomio asiaan osallisen hakemuksesta on siellä julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi [2].

Yhdistyneessä kuningaskunnassa on kuitenkin sellaiset tuomiot pantava täytäntöön Englannissa ja Walesissa, Skotlannissa tai Pohjois-Irlannissa, jotka asiaan osallisen pyynnöstä on rekisteröity täytäntöönpanoa varten asianomaisessa Yhdistyneen kuningaskunnan osassa [3].

32 artikla

1. Täytäntöönpanoa koskevan pyynnön ottaa vastaan:

— Belgiassa tribunal de première instance tai rechtbank van eerste aanleg,

— Tanskassa byret [4],

— Saksan liittotasavallassa Landgerichtin osaston puheenjohtaja,

— Kreikassa μονομελές πρωτοδικείο

— Espanjassa Juzgado de Primera Instancia,

— Ranskassa tribunal de grande instancen puheenjohtaja,

— Irlannissa High Court,

— Italiassa corte d'appello,

— Luxemburgissa tribunal d'arrondissementin puheenjohtaja,

— Itävallassa Bezirksgericht,

— Alankomaissa arrondissementsrechtbankin puheenjohtaja,

— Portugalissa Tribunal Judicial de Círculo

— Suomessa käräjäoikeus/tingsrätt,

— Ruotsissa Svea hovrätt,

— Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

a) Englannissa ja Walesissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court, jonne hakemus toimitetaan Secretary of Staten välityksellä,

b) Skotlannissa Court of Session tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court, jonne hakemus toimitetaan Secretary of Staten välityksellä,

(1) Toinen kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 14 artiklalla.

(2) Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 9 artiklalla.

(3) Toinen kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 15 artiklalla.

(4) Liitteenä olevan pöytäkirjan VI artiklan mukaisesti 8 päivänä helmikuuta 1988 annetusta tiedonannosta johtuva muutos, joka on vahvistettu vuoden 1989 liittymissopimuksen liitteen I e alakohdan 2 kohdassa.

c) Pohjois-Irlannissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court, jonne hakemus toimitetaan Secretary of Staten välityksellä [1].

2. Alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella sillä henkilöllä on kotipaikka, jota vastaan täytäntöönpanoa pyydetään. Jos tällä ei ole kotipaikkaa täytäntöönpanovaltiossa, se tuomioistuin on toimivaltainen, jonka alueella täytäntöönpano on tapahtuva.

33 artikla

Täytäntöönpanoa pyydetään täytäntöönpanovaltion lain mukaisesti.

Hakijan on ilmoitettava osoite tiedoksiantoja varten sen tuomioistuimen tuomiopiirin alueella, jossa täytäntöönpanoa pyydetään. Jos täytäntöönpanovaltion laki ei tunne sellaisen paikallisen osoitteen ilmoittamista, hakijan on nimettävä oikeudenkäyntiasiamies.

Hakemukseen on liitettävä 46 ja 47 artiklassa tarkoitetut asiakirjat.

34 artikla

Tuomioistuimen, jolta täytäntöönpanoa on pyydetty, on annettava päätöksensä viipymättä ja varaamatta menettelyn siinä vaiheessa sille, jota vastaan täytäntöönpanoa pyydetään, tilaisuutta tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

Hakemus voidaan hylätä ainoastaan jollakin 27 tai 28 artiklassa mainitulla perusteella.

Ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi.

35 artikla

Tuomioistuimen asianomaisen virkamiehen on viivytyksettä ilmoitettava hakijalle hakemuksen johdosta annetusta päätöksestä täytäntöönpanovaltion lain mukaisesti.

36 artikla

Jos täytäntöönpanoon suostutaan, vastapuoli voi kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta hakea siihen muutosta.

Jos muutoksenhakijalla on kotipaikka toisessa sopimusvaltiossa kuin siinä, missä on annettu päätös, jolla täytäntöönpanoon on suostuttu, muutoksenhakuaika on kaksi kuukautta siitä päivästä, kun päätös on annettu tiedoksi hänelle joko henkilökohtaisesti tai hänen asunnollaan. Tätä määräaikaa ei voida pidentää etäisyyden perusteella.

37 artikla [2]

1. Muutosta haetaan kontradiktorista oikeudenkäyntiä koskevien säännösten mukaisesti; se, jolta muutosta haetaan, on:

— Belgiassa tribunal de première instance tai rechtbank van eerste aanleg,

— Tanskassa landsret,

— Saksan liittotasavallassa Oberlandesgericht,

— Kreikassa έφετεῖο,

— Espanjassa Audiencia Provincial,

— Ranskassa cour d'appel,

— Irlannissa High Court,

— Italiassa corte d'appello,

— Luxemburgissa cour supérieure de justice sen toimiessa riita-asioiden muutoksenhakutuomioistuimena,

— Itävallassa Bezirksgericht,

— Alankomaissa arrondissementsrechtbank,

— Portugalissa Tribunal da Relação,

— Suomessa hovioikeus/hovrätt,

— Ruotsissa Svea hovrätt,

— Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

a) Englannissa ja Walesissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court,

b) Skotlannissa Court of Session tai, jos tuomio koskee elatusapua, Sheriff Court,

c) Pohjois-Irlannissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court,

2. Muutoksenhaun johdosta annettuun päätökseen saa ainoastaan hakea muutosta:

— Belgiassa, Kreikassa, Espanjassa, Ranskassa, Italiassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa kassaatiovalituksella,

[1] 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 16 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 4 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 10 artiklalla ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 3 artiklalla.

[2] Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 17 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 5 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 11 artiklalla ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 4 artiklalla.

— Tanskassa hojesteretiltä oikeusministerin luvalla,

— Saksan liittotasavallassa Rechtsbeschwerdellä,

— Itävallassa, jos kysymyksessä on Rekurs-menettely, Revisionrekursilla, ja jos on kysymyksessä Widerspruch-menettely, Berufungilla, johon liittyy Revisionin mahdollisuus,

— Irlannissa oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakukeinolla Supreme Courtilta,

— Portugalissa oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakukeinolla,

— Suomessa valittamalla korkeimmalta oikeudelta/genom besvär hos högsta domstolen,

— Ruotsissa valittamalla Högsta domstolenilta,

— Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhdellä ainoalla oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakukeinolla.

38 artikla

Tuomioistuin, jolta muutosta on haettu 37 artiklan 1 kappaleen mukaan, voi muutoksenhakijan pyynnöstä keskeyttää asian käsittelyn, jos tuomioon on tuomion antamisvaltiossa haettu muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin tai jos sellaisen muutoksenhakukeinon käyttämiselle säädetty aika ei ole vielä kulunut umpeen; viimeksi mainitussa tapauksessa tuomioistuin voi määrätä ajan, jonka kuluessa muutosta on haettava.

Jos tuomio on annettu Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa, on jokaista tuomiovaltiossa käytettävissä olevaa muutoksenhakukeinoa pidettävä 1 kappaleessa tarkoitettuna varsinaisena muutoksenhakukeinona [1].

Tuomioistuin voi myös päättää, että täytäntöönpanon edellytyksenä on sen määräämän vakuuden asettaminen.

39 artikla

Ennen kuin 36 artiklassa tarkoitettu muutoksenhakuaika on kulunut umpeen ja ennen kuin mahdollisen muutoksenhakemuksen johdosta on annettu päätös, velallisen omaisuuteen ei saa kohdistaa muita täytäntöönpanotoimia kuin turvaamistoimia.

Täytäntöönpanon salliva päätös oikeuttaa ryhtymään tällaisiin turvaamistoimiin.

40 artikla

Jos täytäntöönpanoa koskeva hakemus on hylätty, se, jolta hakija voi hakea muutosta, on:

— Belgiassa cour d'appel tai hof van beroep,

— Tanskassa landsret,

— Saksan liittotasavallassa Oberlandesgericht,

— Kreikassa έφετεῖο,

— Espanjassa Audiencia Provincial,

— Ranskassa cour d'appel,

— Irlannissa High Court,

— Italiassa corte d'appello,

— Luxemburgissa cour supérieure de justice sen toimiessa riita-asioiden muutoksenhakutuomioistuimena,

— Itävallassa Bezirksgericht,

— Alankomaissa gerechtshof,

— Portugalissa Tribunal da Relação,

— Suomessa hovioikeus/hovrätt,

— Ruotsissa Svea hovrätt,

— Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

a) Englannissa ja Walesissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court,

b) Skotlannissa Court of Session tai, jos tuomio koskee elatusapua, Sheriff Court,

c) Pohjois-Irlannissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court [2].

2. Muutoksenhakemusta käsittelevän tuomioistuimen on varattava vastapuolelle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos tämä jää pois, sovelletaan 20 artiklan 2 ja 3 kappaletta myös siinä tapauksessa, että vastapuolella ei ole kotipaikkaa missään sopimusvaltiossa.

[1] Toinen kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 18 artiklalla.

[2] 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 19 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 6 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 12 artiklalla ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 5 artiklalla.

41 artikla [1]

Edellä 40 artiklassa tarkoitetun muutoksenhakemuksen johdosta annettuun päätökseen saadaan hakea muutosta ainoastaan:

— Belgiassa, Kreikassa, Espanjassa, Ranskassa, Italiassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa kassaatiovalituksella,

— Tanskassa højesteretiltä oikeusministerin luvalla,

— Saksan liittotasavallassa Rechtsbeschwerdellä,

— Irlannissa oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakukeinolla Supreme Courtilta,

— Itävallassa Revisionsrekursilla,

— Portugalissa oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakukeinolla,

— Suomessa valittamalla korkeimmalta oikeudelta/genom besvär hos högsta domstolen,

— Ruotsissa valittamalla högsta domstolenilta,

— Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhdellä ainoalla oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakukeinolla.

42 artikla

Jos ulkomaisella tuomiolla on ratkaistu useampia vaatimuksia ja jos täytäntöönpanoa ei voida sallia kaikkien vaatimusten osalta, tuomioistuimen on sallittava täytäntöönpano yhden tai useamman vaatimuksen osalta.

Hakija voi pyytää tuomion osittaista täytäntöönpanoa.

43 artikla

Ulkomainen tuomio, jolla joku on velvoitettu maksamaan uhkasakko, on täytäntöönpanokelpoinen täytäntöönpanovaltiossa ainoastaan, jos tuomioistuinvaltion tuomioistuin on lopullisesti vahvistanut uhkasakon määrän.

44 artikla [2]

Jos täytäntöönpanon hakijalle on tuomion antamisvaltiossa myönnetty kokonaan tai osittain maksutonta oikeusapua tai jos hänet on vapautettu kulujen tai maksujen suorittamisesta, on hänelle myös 32—35 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä myönnettävä maksutonta oikeusapua ja vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta niin laajalti kuin se on mahdollista täytäntöönpanovaltion lain mukaan.

Se, joka pyytää Tanskan hallintoviranomaisen elatusapuasiassa antaman päätöksen täytäntöönpanoa, voi vaatia täytäntöönpanovaltiossa 1 kappaleessa tarkoitettuja etuja, jos hän esittää Tanskan oikeusministeriön todistuksen siitä, että taloudelliset edellytykset saada kokonaan tai osittain maksutonta oikeusapua tai vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta hänen osaltaan ovat olemassa.

45 artikla

Asianosaiselta, joka sopimusvaltiossa pyytää toisessa sopimusvaltiossa annetun tuomion täytäntöönpanoa, ei saa vaatia vakuutta, takuuta, talletusta tai muuta senkaltaista suoritusta sillä perusteella, että hän on ulkomaalainen tai että hänellä ei ole kotipaikkaa tai asuinpaikkaa täytäntöönpanovaltiossa.

3 jakso

Yhteiset määräykset

46 artikla

Asianosaisen, joka vaatii tuomion tunnustamista tai pyytää sen täytäntöönpanoa, on annettava:

1. tuomiosta sellainen jäljennös, joka täyttää tarvittavat vaatimukset sen alkuperäisyyden toteamiseksi,

2. jos tuomio on annettu poisjäänyttä asianosaista vastaan, alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä asiakirja, josta ilmenee, että haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettu poisjääneelle asianosaiselle tiedoksi [3].

47 artikla

Asianosaisen, joka pyytää täytäntöönpanoa, on lisäksi annettava:

1. asiakirjat, joista ilmenee, että tuomio on täytäntöönpanokelpoinen tuomion antamisvaltion lain mukaan ja että se on annettu tiedoksi, sekä

[1] Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 20 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 7 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 13 artiklalla ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 6 artiklalla.

[2] Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 21 artiklalla ja vuoden 1989 liittymissopimuksen liitteen I e alakohdan 3 kohdalla.

[3] 2 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 22 artiklalla.

2. tarvittaessa asiakirja, josta ilmenee, että hakijalle on tuomion antamisvaltiossa myönnetty maksuton oikeudenkäynti.

48 artikla

Jollei 46 artiklan 2 kohdassa ja 47 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja ole annettu, tuomioistuin voi asettaa asiakirjojen antamiselle määräajan tai hyväksyä sanotuissa kohdissa tarkoitettujen asiakirjojen veroisia muita asiakirjoja tai, jos se pitää asiaa riittävästi selvitettynä, vapauttaa asiakirjan antamisvelvollisuudesta.

Tuomioistuimen vaatimuksesta asiakirjoista on annettava käännös. Käännöksen tulee olla sellaisen henkilön oikeaksi todistama, jolla on siihen jossakin sopimusvaltiossa kelpoisuus.

49 artikla

Edellä 46 ja 47 artiklassa ja 48 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettujen asiakirjojen samoin kuin asianajovaltakirjan osalta, jos sellainen on annettu, ei saa vaatia laillistamista tai vastaavaa muodollisuutta.

IV OSASTO

VIRALLISET ASIAKIRJAT JA TUOMIOISTUIMESSA TEHTY SOVINTO

50 artikla

Viralliset asiakirjat (actes authentiques), jotka on laadittu jossakin sopimusvaltiossa ja jotka ovat siellä täytäntöönpanokelpoisia, on pyynnöstä julistettava täytäntöönpanokelpoisiksi toisessa sopimusvaltiossa 31 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen määräysten mukaisessa menettelyssä. Pyyntö voidaan evätä ainoastaan, jos virallisen asiakirjan täytäntöönpano olisi vastoin täytäntöönpanovaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public)[1].

Täytäntöönpanopyynnön yhteydessä toimitetun asiakirjan on täytettävä ne edellytykset, jotka sen alkuperäisyyden toteamiseksi vaaditaan siinä valtiossa, jossa asiakirja on laadittu.

Edellä III osaston 3 jaksossa olevia määräyksiä on noudatettava soveltuvin osin.

51 artikla

Sopimusvaltion tuomioistuimessa oikeudenkäynnin aikana tehty sovinto, joka on täytäntöönpanokelpoinen sanotussa valtiossa, on samoin edellytyksin kuin viralliset asiakirjat täytäntöönpanokelpoinen täytäntöönpanovaltiossa.

[1] Ensimmäinen kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 14 artiklalla.

V OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

52 artikla

Sopimusvaltion tuomioistuimen on sovellettava omaa lakiaan ratkaistessaan, onko asianosaisella kotipaikkaa sen alueella.

Jos asianosaisella ei ole kotipaikkaa siinä valtiossa, jonka tuomioistuimessa asia on vireillä, tuomioistuimen on ratkaistessaan kysymyksen siitä, onko asianosaisella kotipaikka jossakin muussa sopimusvaltiossa, sovellettava tuon valtion lakia.

. . .[2]

53 artikla

Tätä yleissopimusta sovellettaessa tarkoitetaan kotipaikalla myös yhtiön ja oikeushenkilön kotipaikkaa. Tuomioistuin soveltaa kuitenkin omia kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiään ratkaistessaan, missä yhtiöllä tai oikeushenkilöllä on kotipaikka.

Kun sopimusvaltion tuomioistuimen on siinä vireillä olevassa asiassa ratkaistava, sijaitseeko trustin kotipaikka sen alueella, tuomioistuin soveltaa omia kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiään[3].

VI OSASTO

SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

54 artikla[4]

Tämän yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille ja sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu, sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan alkuperävaltiossa ja, kun tuomion tai virallisen asiakirjan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, johon pyyntö on osoitettu.

Tuomiot, jotka on annettu sen jälkeen kun tämä yleissopimus on tullut tuomiovaltion ja sen valtion välillä voimaan, johon pyyntö on osoitettu, ja jotka on annettu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa vireille pannuissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön III osaston määräysten mukaisesti, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat II osaston määräyksiä tai sellaisen

[2] Kolmas kohta poistettu vuoden 1989 liittymissopimuksen 15 artiklalla.

[3] Toinen kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 23 artiklalla.

[4] Teksti sellaisena kuin se on korvattuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 16 artiklalla.

yleissopimuksen määräyksiä, jotka asian tullessa vireille olivat voimassa tuomiovaltion ja sen valtion välillä, johon pyyntö oli osoitettu [1].

Jos sopimusta koskevan riidan osapuolet olivat sopineet kirjallisesti Irlannin osalta ennen 1 päivää kesäkuuta 1988 tai Yhdistyneen kuningaskunnan osalta ennen 1 päivää tammikuuta 1987 soveltavansa kyseiseen sopimukseen Irlannin lakia tai Yhdistyneen kuningaskunnan jonkin osan lakia, Irlannin tai Yhdistyneen kuningaskunnan kyseisen osan tuomioistuimet ovat edelleen toimivaltaisia tutkimaan asian [2].

[1] Vuoden 1978 liittymissopimuksen V osastossa on seuraavat siirtymämääräykset:

"34 artikla

1. Tällä yleissopimuksella muutettujen vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan ainoastaan sen jälkeen vireille pantuihin oikeudenkäynteihin ja laadittuihin virallisiin asiakirjoihin, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomion antamisvaltiossa, ja jos tuomion tai virallisen asiakirjan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, jolle pyyntö on osoitettu.

2. Tuomiot, jotka on annettu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan vuoden 1968 yleissopimuksen kuuden sopimusvaltion välillä, ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa vireille pannuissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan kuitenkin täytäntöön muutetun vuoden 1968 yleissopimuksen III osaston määräysten mukaisesti.

3. Lisäksi vuoden 1968 yleissopimuksen kuuden sopimusvaltion ja tämän yleissopimuksen 1 artiklassa mainittujen kolmen valtion välillä sekä näiden kolmen valtion välillä tuomiot, jotka on annettu sen päivän jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomion antamisvaltion ja sen valtion välillä, johon pyyntö on osoitettu, ja jotka on annettu ennen mainittua päivää vireille pannuissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön muutetun vuoden 1968 yleissopimuksen III osaston määräysten mukaisesti, jos sevelletut toimivaltasäänökset vastaavat vuoden 1968 yleissopimuksen muutetun II osaston määräyksiä tai sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, jotka asian tullessa vireille olivat voimassa kyseisten valtioiden välillä."

Vuoden 1982 liittymissopimuksen V osastossa on seuraavat siirtymämääräykset:

"12 artikla

1. Vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan, sellaisina kuin ne ovat muutettuina vuoden 1978 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella, määräyksiä sovelletaan ainoastaan sen jälkeen vireille pantuihin oikeudenkäynteihin ja laadittuihin virallisiin asiakirjoihin, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomiovaltiossa, ja jos tuomion tai virallisen asiakirjan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, jolle pyyntö on osoitettu.

2. Tuomiot, jotka on annettu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomiovaltion ja sen valtion välillä, jolle pyyntö on osoitettu, ja jotka on annettu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa vireille pannuissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön vuoden 1968 yleissopimuksen III osaston määräysten mukaisesti, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna vuoden 1978 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat vuoden 1968 yleissopimuksen muutetun II osaston määräyksiä tai sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, jotka asian tullessa vireille olivat voimassa kyseisten valtioiden välillä."

Vuoden 1989 liittymissopimuksen VI osastossa on seuraavat siirtymämääräykset:

"29 artikla

1. Vuoden 1978 yleissopimuksella, vuoden 1982 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella muutettujen vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, ja sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu sen jälkeen, kun yleissopimus on tullut voimaan alkuperävaltiossa, ja jos tuomion tai virallisen asiakirjan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, johon pyyntö on osoitettu.

2. Tuomiot, jotka on annettu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomiovaltion ja sen valtion välillä, johon pyyntö on osoitettu, ja jotka on annettu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa, vireille pannuissa asioissa, tunnustsetaan ja pannaan kuitenkin täytäntöön vuoden 1968 yleissopimuksen III osaston määräysten mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 yleissopimuksella, vuoden 1982 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat vuoden 1968 yleissopimuksen muutetun II osaston määräyksiä tai sellaisen sopimuksen määräyksiä, jotka asian tullessa vireille olivat voimassa kyseisten valtioiden välillä."

Vuoden 1996 liittymissopimuksen V osastossa on seuraavat siirtymämääräykset:

"13 artikla

1. Vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan, sellaisina kuin ne ovat muutettuina vuoden 1978 yleissopimuksella, vuoden 1982 yleissopimuksella, vuoden 1989 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella, määräyksiä sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, ja sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan alkuperävaltiossa, ja jos tuomion tai virallisen asiakirjan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, johon pyyntö on osoitettu.

2. Tuomiot, jotka on annettu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomiovaltion ja sen valtion välillä, johon pyyntö on osoitettu, ja jotka on annettu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa vireille pannuissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön vuoden 1968 yleissopimuksen III osaston määräysten mukaisesti, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna vuoden 1978 yleissopimuksella, vuoden 1982 yleissopimuksella, vuoden 1989 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat vuoden 1968 yleissopimuksen muutetun II osaston määräyksiä tai sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, jotka asian tullessa vireille olivat voimassa kyseisten valtioiden välillä."

[2] Tämä alakohta korvaa vuoden 1978 liittymissopimuksen V osaston 35 artiklan, joka oli ulotettu koskemaan Helleenien tasavaltaa vuoden 1982 liittymissopimuksen 1 artiklan 2 kohdalla. Vuoden 1989 liittymissopimuksen 28 artiklassa on määrätty näiden kahden viimeksi mainitun määräyksen poistamisesta.

54 a artikla [1]

Kolmen vuoden ajan 1 päivästä marraskuuta 1986 alkaen Tanskan osalta ja 1 päivästä kesäkuuta 1988 alkaen Irlannin osalta tuomioistuimen toimivalta merioikeudellisissa asioissa määräytyy näissä valtioissa tämän yleissopimuksen II osaston määräysten lisäksi jäljempänä 1—6 kohdassa olevien määräysten mukaisesti. Nämä määräykset lakkaavat kuitenkin olemasta voimassa kussakin kysymyksessä olevassa valtiossa, kun Brysselissä 10 päivänä toukokuuta 1952 allekirjoitettu avoimella merellä käytettäviin aluksiin kohdistuvaa takavarikkoa ja sitä vastaavaa toimenpidettä (arrest) tarkoittavien säännösten yhtenäistämistä koskeva kansainvälinen sopimus tulee voimaan kyseisen valtion osalta.

1. Sitä vastaan, jonka kotipaikka on sopimusvaltiossa, voidaan nostaa merisaatavaa koskeva kanne jossakin edellä mainittujen valtioiden tuomioistuimessa, jos siihen alukseen, jota vaatimus koskee, tai johonkin muuhun saman omistajan alukseen on viimeksi mainitussa valtiossa kohdistettu taikka, jos takausta tai muuta vakuutta ei olisi asetettu, olisi voitu kohdistaa takavarikko tai sitä vastaava toimenpide tuomioistuimessa tai vastaavassa menettelyssä tämän merisaatavan turvaamiseksi, ja jos:

   a) kantajalla on kotipaikka tässä valtiossa, tai

   b) vaatimus on syntynyt tässä valtiossa, tai

   c) vaatimus koskee sitä matkaa, jonka aikana turvaamistoimeen on ryhdytty tai olisi voitu ryhtyä, tai

   d) vaatimus johtuu yhteentörmäyksestä tai vahingosta, jonka alus on aiheuttanut toiselle alukselle taikka jommassakummassa aluksessa oleville tavaroille tai henkilöille, jos yhteentörmäys tai vahinko on aiheutunut aluksen ohjailusta tai ohjailun laiminlyönnistä tai voimassa olevien määräysten noudattamatta jättämisestä, tai

   e) vaatimus johtuu meripelastuksesta, tai

   f) vaatimuksen vakuutena on kiinnitys tai muu sopimukseen perustuva panttioikeus siihen alukseen, joka on pantu takavarikkoon tai johon on kohdistettu muu sellainen turvaamistoimi.

2. Takavarikkoa tai vastaavaa toimenpidettä voidaan pyytää joko sen aluksen osalta, johon merisaatava liittyy, tai jonkin muun aluksen osalta, jolla oli merisaatavan syntyessä sama omistaja kuin ensiksi tarkoitetulla aluksella. Kuitenkin tämän artiklan 5 kappaleen o, p tai q kohdassa tarkoitetun saatavan vakuudeksi voidaan kohdistaa takavarikko tai muu sellainen turvaamistoimi ainoastaan siihen alukseen, jota saatava koskee.

3. Alusten katsotaan kuuluvan samalle henkilölle, kun sama henkilö tai samat henkilöt omistavat kaikki sen osuudet.

4. Aluksen käyttöoikeuden vuokrauksessa, jossa rahtaaja yksin on vastuussa alukseen liittyvästä merisaatavasta, takavarikko tai muu sellainen merisaatavan turvaamistoimi voidaan kohdistaa kyseiseen alukseen tai aluksen rahtaajan omistamaan muuhun alukseen, mutta ei muuhun kyseisen aluksen omistajan omistamaan alukseen. Sama soveltuu kaikissa sellaisissa tapauksissa, joissa joku muu kuin aluksen omistaja on vastuussa merisaatavasta.

5. Merisaatavalla tarkoitetaan saatavaa, joka perustuu yhteen tai useampaan seuraavista seikoista:

   a) aluksen yhteentörmäyksellä tai muulla tavalla aiheuttamaan vahinkoon;

   b) aluksen aiheuttamaan tai aluksen toiminnasta aiheutuneeseen kuolemaan tai henkilövahinkoon;

   c) meripelastukseen;

   d) sopimukseen, joka koskee aluksen käyttämistä tai vuokraamista joko rahtaussopimuksella tai muulla tavalla;

   e) sopimukseen, joka koskee tavaran kuljetusta aluksella rahtaussopimuksen tai konossementin perusteella taikka muulla tavoin;

   f) aluksella kuljetettujen tavaroiden tai matkatavaroiden menettämiseen tai niille aiheutuneeseen vahinkoon;

   g) yhteiseen haveriin;

   h) merilainaan;

   i) hinaukseen;

   j) luotsaukseen;

   k) alukselle sen toimintaa tai ylläpitoa varten toimitettuihin tavaroihin tai tarvikkeisiin toimituspaikkakunnasta riippumatta;

   l) aluksen rakentamiseen, korjaamiseen tai varustamiseen tai telakkamaksuun;

   m) päällikön, päällystön tai miehistön palkkoihin;

   n) päällikön, laivaajan, rahtaajan tai edustajan laivan tai sen omistajan lukuun suorittamiin kuluihin;

   o) aluksen omistusoikeutta koskevaan riitaan;

   p) aluksen yhteisomistajien väliseen aluksen omistusta, hallintaa, kaupallista käyttämistä tai tuottoa koskevaan riitaan, tai

[1] Tämä artikla on lisätty vuoden 1989 liittymissopimuksen 17 artiklalla. Se vastaa vuoden 1978 liittymissopimuksen V osaston 36 artiklaa, joka oli ulotettu koskemaan Helleenien tasavaltaa vuoden 1982 liittymissopimuksen 1 artiklan 2 kohdalla. Vuoden 1989 liittymissopimuksen 28 artiklassa on määrätty näiden kahden viimeksi mainitun määräyksen poistamisesta.

q) aluksen kiinnittämiseen tai alukseen kohdistuvaan muuhun sopimukseen perustuvaan panttioikeuteen.

6. Tanskassa tämän artiklan 5 kappaleen o ja p kohdassa mainittu merisaatavan käsite kattaa myös forbud-menettelyn, siltä osin kuin se on ainoa sallittu menettely Tanskan oikeudenkäyntilain (Lov om rettens pleje) 646—653 pykälän mukaan.

VII OSASTO

YLEISSOPIMUKSEN SUHDE MUIHIN SOPIMUKSIIN

55 artikla

Jollei tämän yleissopimuksen 54 artiklan 2 kappaleen ja 56 artiklan määräyksistä muuta johdu, tämä yleissopimus korvaa seuraavat sopimukset, jotka on tehty kahden tai useamman sopimusvaltion välillä:

— heinäkuun 8 päivänä 1899 Pariisissa allekirjoitetun Belgian ja Ranskan välillä tehdyn sopimuksen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen pätevyydestä ja täytäntöönpanosta,

— maaliskuun 28 päivänä 1925 Brysselissä allekirjoitetun Belgian ja Alankomaiden välillä tehdyn sopimuksen tuomioistuimen alueellisesta toimivallasta, konkurssista sekä tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen pätevyydestä ja täytäntöönpanosta,

— kesäkuun 3 päivänä 1930 Roomassa allekirjoitetun Ranskan ja Italian välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta,

— tammikuun 18 päivänä 1934 Pariisissa allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Ranskan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta täytäntöönpanosta sekä siihen liitetyn pöytäkirjan [1],

— toukokuun 2 päivänä 1934 Brysselissä allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Belgian välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta täytäntöönpanosta sekä siihen liitetyn pöytäkirjan [1],

— maaliskuun 9 päivänä 1936 Roomassa allekirjoitetun Saksan ja Italian välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta,

— lokakuun 25 päivänä 1957 Wienissä allekirjoitetun Belgian kuningaskunnan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen elatusvelvollisuutta koskevien tuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [2],

— kesäkuun 30 päivänä 1958 Bonnissa allekirjoitetun Saksan liittotasavallan ja Belgian kuningaskunnan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta,

— huhtikuun 17 päivänä 1959 Roomassa allekirjoitetun Alankomaiden kuningaskunnan ja Italian tasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta,

— kesäkuun 6 päivänä 1959 Wienissä allekirjoitetun Saksan liittotasavallan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, sovintojen ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [3],

— kesäkuun 16 päivänä 1959 Wienissä allekirjoitetun Belgian kuningaskunnan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [3],

— heinäkuun 14 päivänä 1960 Bonnissa allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Saksan liittotasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [4],

— heinäkuun 14 päivänä 1961 Wienissä allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä sen maaliskuun 6 päivänä 1970 Lontoossa allekirjoitetun lisäpöytäkirjan [3],

— marraskuun 4 päivänä 1961 Ateenassa allekirjoitetun Kreikan kuningaskunnan ja Saksan liittotasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, sovintojen ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [5],

— huhtikuun 6 päivänä 1962 Roomassa allekirjoitetun Belgian kuningaskunnan ja Italian tasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja muiden täytäntöönpanokelpoisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta,

— elokuun 30 päivänä 1962 Haagissa allekirjoitetun Alankomaiden kuningaskunnan ja Saksan liittotasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja muiden täytäntöönpanokelpoisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta,

— helmikuun 6 päivänä 1963 Haagissa allekirjoitetun Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [3],

[1] Luetelmakohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 24 artiklalla.

[2] Luetelmakohta lisätty vuoden 1996 liittymissopimuksen 7 artiklalla.

[3] Luetelmakohta lisätty vuoden 1996 liittymissopimuksen 7 artiklalla.

[4] Luetelmakohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 24 artiklalla.

[5] Luetelmakohta lisätty vuoden 1982 liittymissopimuksen 8 artiklalla.

— heinäkuun 15 päivänä 1966 Wienissä allekirjoitetun Ranskan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [1],

— helmikuun 7 päivänä 1964 Roomassa allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Italian tasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä siihen liitetyn heinäkuun 14 päivänä 1970 Roomassa allekirjoitetun pöytäkirjan [2],

— marraskuun 17 päivänä 1967 Haagissa allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan välillä tehdyn sopimuksen siviilioikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [2],

— toukokuun 28 päivänä 1969 Pariisissa allekirjoitetun Espanjan ja Ranskan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [3],

— heinäkuun 29 päivänä 1971 Luxemburgissa allekirjoitetun Luxemburgin ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja virallisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [1],

— marraskuun 16 päivänä 1971 Roomassa allekirjoitetun Italian ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, sovintojen ja virallisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [1],

— toukokuun 22 päivänä 1973 Madridissa allekirjoitetun Espanjan ja Italian välillä tehdyn sopimuksen oikeusavusta sekä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [3],

— lokakuun 11 päivänä 1977 Kööpenhaminassa allekirjoitetun Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä tehdyn yleissopimuksen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [1],

— syyskuun 16 päivänä 1982 Tukholmassa allekirjoitetun Itävallan ja Ruotsin välillä tehdyn sopimuksen siviilioikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [1],

— marraskuun 14 päivänä 1983 Bonnissa allekirjoitetun Espanjan ja Saksan liittotasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen ja täytäntöönpanokelpoisten virallisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [3],

— helmikuun 17 päivänä 1984 Wienissä allekirjoitetun Itävallan ja Espanjan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, sovintojen ja täytäntöönpanokelpoisten virallisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [1],

— marraskuun 17 päivänä 1986 Wienissä allekirjoitetun Suomen ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen yksityisoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta [1],

ja siltä osin kuin se on voimassa,

— marraskuun 24 päivänä 1961 Brysselissä allekirjoitetun Belgian, Alankomaiden ja Luxemburgin välillä tehdyn sopimuksen tuomioistuimen toimivallasta, konkurssista sekä tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen pätevyydestä ja täytäntöönpanosta.

56 artikla

Edellä 55 artiklassa mainitut sopimukset ovat edelleen voimassa sellaisissa asioissa, joissa tätä yleissopimusta ei sovelleta.

Ne ovat edelleen voimassa myös niiden tuomioiden osalta, jotka on annettu, ja niiden virallisten asiakirjojen osalta, jotka on laadittu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa.

57 artikla

1. Tämä yleissopimus ei vaikuta tuomioistuinten toimivaltaa tai tuomioiden tunnustamista taikka täytäntöönpanoa erityisillä oikeudenaloilla säänteleviin sopimuksiin, joiden osapuolia tämän yleissopimuksen sopimusvaltiot ovat tai joiden osapuoliksi ne myöhemmin tulevat [4],

2. Yhdenmukaisen tulkinnan varmistamiseksi 57 artiklan 1 kappaletta sovelletaan seuraavasti:

a) Tämän yleissopimuksen estämättä erityistä oikeudenalaa koskevan yleissopimuksen osapuolena olevan valtion tuomioistuin voi pitää itseään toimivaltaisena tuon sopimuksen perusteella silloinkin, kun vastaajalla on kotipaikka sellaisessa tämän yleissopimuksen sopimusvaltiossa, joka ei ole tuon sopimuksen osapuoli. Asiaa käsittelevän tuomioistuimen on kuitenkin sovellettava tämän yleissopimuksen 20 artiklaa.

b) Sopimusvaltiossa annetut tuomiot, jotka on antanut erityistä oikeudenalaa koskevan yleissopimuksen pe-

(1) Luetelmakohta lisätty vuoden 1996 liittymissopimuksen 7 artiklalla.
(2) Luetelmakohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 24 artiklalla.
(3) Luetelmakohta lisätty vuoden 1989 liittymissopimuksen 18 artiklalla.
(4) 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 25 artiklan 1 kohdalla ja vuoden 1989 liittymissopimuksen 19 artiklalla.

rusteella itseään toimivaltaisena pitänyt tuomioistuin, on tunnustettava ja pantava täytäntöön muissa sopimusvaltioissa tämän yleissopimuksen mukaisesti.

Jos erityistä oikeudenalaa koskevassa sopimuksessa, jonka osapuolia ovat sekä alkuperävaltio että se valtio, jolle pyyntö on osoitettu, sisältää tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskevia ehtoja, niitä on noudatettava. Niitä tämän yleissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat tuomion tunnustamisessa ja täytäntöönpanossa noudatettavaa menettelyä, voidaan kuitenkin aina soveltaa [1].

3. Tämä yleissopimus ei vaikuta sellaisten määräysten soveltamiseen, joilla säännellään tuomioistuinten toimivaltaa tai tuomioiden tunnustamista taikka täytäntöönpanoa erityisissä asioissa ja jotka nyt tai vastedes sisältyvät Euroopan yhteisöjen toimielinten antamiin säädöksiin tai näiden säädösten täytäntöönpanemiseksi yhdenmukaistettuun kansalliseen lainsäädäntöön [2],

58 artikla [3]

Tämä yleissopimus ei vaikuta tuomioistuinten toimivallasta ja siviilioikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta kesäkuun 15 päivänä 1869 Ranskan ja Sveitsin valaliiton välillä tehdyn sopimuksen Sveitsin kansalaisille antamiin oikeuksiin siihen asti, kun tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla Luganossa 16 päivänä syyskuuta 1988 allekirjoitettu yleissopimus tulee voimaan Ranskan ja Sveitsin valaliiton osalta.

59 artikla

Tämä yleissopimus ei ole esteenä sille, että sopimusvaltio suhteessa kolmanteen valtioon nähden sitoutuu tuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevassa sopimuksessa siihen, ettei se tunnusta tuomioita, jotka on annettu toisessa sopimusvaltiossa sellaista vastaajaa vastaan, jolla on kotipaikka tai asuinpaikka tuossa kolmannessa valtiossa, jos tuomion antaneen tuomioistuimen toimivalta 4 artiklassa tarkoitetussa tapauksessa on voinut perustua ainoastaan 3 artiklan 2 kappaleessa mainittuun toimivaltaperusteeseen.

Sopimusvaltio ei saa kuitenkaan suhteessa kolmanteen valtioon sitoutua siihen, ettei se tunnusta toisen sopimusvaltion tuomioistuimen antamaa tuomiota, jos tuomion antanut tuomioistuin on perustanut toimivaltansa siihen, että vastaajalla on omaisuutta siinä valtiossa tai että siellä olevaa omaisuutta on kantajan hakemuksesta takavarikoitu tai siihen on kohdistettu muu turvaamistoimi:

1. jos kanne koskee parempaa oikeutta tuohon omaisuuteen, omaisuuden hallintaa tai oikeutta määrätä siitä, tai jos kanne koskee muuta tuohon omaisuuteen liittyvää asiaa,

   tai

2. jos omaisuus on oikeudenkäynnin kohteena olevan saatavan vakuutena [4].

VIII OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

60 artikla

. . . [5]

61 artikla [6]

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä yleissopimus. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerin huostaan.

---

[1] 2 kohta on lisätty vuoden 1989 liittymissopimuksen 19 artiklalla. Tämä kohta vastaa vuoden 1978 liittymissopimuksen 25 artiklan 2 kohtaa, joka oli ulotettu koskemaan Helleenien tasavaltaa vuoden 1982 liittymissopimuksen 1 artiklan 2 kohdalla. Vuoden 1989 liittymissopimuksen 28 artiklassa on määrätty näiden kahden viimeksi mainitun määräyksen poistamisesta.

[2] Kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 25 artiklan 1 kohdalla.

[3] Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 20 artiklalla.

[4] Toinen alakohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 26 artiklalla.

[5] Vuoden 1989 liittymissopimuksen 21 artiklassa on määrätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 27 artiklassa muutetun 60 artiklan poistamisesta.

[6] Vuosien 1978 ja 1982 liittymissopimusten ratifioinnista määrättiin näiden sopimusten 38 ja 14 artiklassa. Vuoden 1989 liittymissopimuksen ratifioinnista määrätään kyseisen sopimuksen 31 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"31 artikla

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä yleissopimus. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerin huostaan."

Vuoden 1996 liittymissopimuksen ratifioinnista määrätään kyseisen sopimuksen 15 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"15 artikla

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä yleissopimus. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön."

62 artikla [1]

Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä tämän muodollisuuden suorittava allekirjoittajavaltio on tallettanut ratifioimiskirjansa.

63 artikla

Sopimusvaltiot tunnustavat, että jokainen Euroopan talousyhteisön jäseneksi tuleva valtio on velvollinen hyväksymään sen, että tämä yleissopimus otetaan sopimusvaltioiden ja kyseisen valtion välillä käytävien Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 220 artiklan viimeisen luetelmakohdan täytäntöönpanon takaamiseksi tarpeellisten neuvottelujen pohjaksi.

Tarvittavat mukautukset voidaan tehdä sopimusvaltioiden ja uuden jäsenvaltion välisellä erillisellä yleissopimuksella.

64 artikla [2]

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri ilmoittaa allekirjoittajavaltioille:

a) ratifioimiskirjan tallettamisesta;

b) tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä;

c) . . . [3];

d) pöytäkirjan IV artiklassa tarkoitetuista ilmoituksista;

e) pöytäkirjan VI artiklassa tarkoitetuista ilmoituksista.

65 artikla

Tähän yleissopimukseen sopimusvaltioiden yhteisestä sopimuksesta liitettävä pöytäkirja on tämän yleissopimuksen erottamaton osa.

66 artikla

Tämä yleissopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.

67 artikla

Sopimusvaltio voi pyytää yleissopimuksen tarkistamista. Tällöin Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri kutsuu koolle tarkistuskonferenssin.

68 artikla [4]

Tämä yleissopimus, joka on laadittu yhtenä alkuperäiskappaleena hollannin, italian, ranskan ja saksan kielellä,

---

(1) Vuosien 1978 ja 1982 liittymissopimusten voimaantulosta määrättiin näiden sopimustsen 39 ja 15 artiklassa.
Vuoden 1989 liittymissopimuksen voimaantulosta määrätään kyseisen sopimuksen 32 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"32 artikla
1) Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä siitä, kun kaksi allekirjoittajavaltiota, joista toinen on Espanjan kuningaskunta tai Portugalin tasavalta, ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa.
2) Kaikkien muiden allekirjoittajavaltioiden osalta tämä yleissopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun kyseinen valtio on tallettanut ratifioimiskirjansa."

Vuoden 1996 liittymissopimuksen voimaantulosta määrätään kyseisen sopimuksen 16 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"16 artikla
1) Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä siitä, kun kaksi sopimuksen allekirjoittanutta valtiota, joista yksi on Itävallan tasavalta, Suomen tasavalta tai Ruotsin kuningaskunta, ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa.
2) Tämän yleissopimuksen oikeusvaikutukset alkavat muun allekirjoittajavaltion osalta kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun asianomainen valtio on tallettanut ratifioimiskirjansa."

(2) Vuosien 1978 ja 1982 liittymissopimuksia koskevista ilmoituksista määrätään näiden sopimusten 40 ja 16 artiklassa.
Vuoden 1989 liittymissopimusta koskevista ilmoituksista määrätään kyseisen liittymissopimuksen 33 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"33 artikla
Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri ilmoittaa sopimuksen allekirjoittajavaltioille:
a) ratifioimiskirjan tallettamisesta,
b) tämän yleissopimuksen voimaantulopäivän kunkin sopimusvaltion osalta."

Vuoden 1996 liittymissopimusta koskevista ilmoituksista määrätään kyseisen sopimuksen 17 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"17 artikla
Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri ilmoittaa sopimuksen allekirjoittaneille valtioille:
a) ratifioimiskirjan tallettamisesta,
b) päivän, jona tämä yleissopimus tulee sopimusvaltioiden osalta voimaan."

(3) Vuoden 1989 liittymissopimuksen 22 artiklassa on määrätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 28 artiklalla muutetun c alakohdan poistamisesta.

(4) Liittymissopimusten todistusvoimaisten tekstien ilmoittaminen johtuu seuraavista määräyksistä:
— vuoden 1978 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 41 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:
"41 artikla
Tämä yleissopimus laaditaan englannin, hollannin, iirin, italian, ranskan ja tanskan kielellä yhtenä kappaleena,

ja jotka kaikki neljä tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa yleissopimuksen allekirjoittajavaltioiden hallituksille yleissopimuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen [1].

jonka kaikki seitsemän tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, ja se talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen allekirjoittajavaltioiden hallituksille."

— vuoden 1982 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 17 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"17 artikla
Tämä yleissopimus laaditaan englannin, hollannin, iirin, italian, kreikan, ranskan, saksan ja tanskan kielellä yhtenä kappaleena, jonka kaikki kahdeksan tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, ja se talletetaan Euroopan yhteisön neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen allekirjoittajavaltioiden hallituksille."

— vuoden 1989 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 34 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"34 artikla
Tämä yleissopimus laaditaan yhtenä alkuperäiskappaleena englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä, jotka kaikki kymmenen tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, ja se talletetaan Euroopan yhteisön neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen allekirjoittajavaltioiden hallituksille."

— vuoden 1996 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 18 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"18 artikla
Tämä yleissopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielillä, jotka kaikki kaksitoista tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen allekirjoittajavaltioiden hallituksille."

[1] Vuoden 1968 yleissopimuksen todistusvoimaisten tekstien ilmoittaminen liittyvien jäsenvaltioiden virallisilla kielillä johtuu:

— vuoden 1978 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 37 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"37 artikla
Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri toimittaa Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan oikeaksi todistetun jäljennöksen hollannin, italian, ranskan ja saksan kielellä.
Vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan englannin, iirin ja tanskan kielellä laaditut tekstit ovat tämän yleissopimuksen liitteenä. Englannin, iirin ja tanskan kielellä laaditut tekstit ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan alkuperäiset tekstit."

— vuoden 1982 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 13 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"13 artikla
Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri toimittaa Helleenien tasavallan hallitukselle vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan ja vuoden 1978 yleissopimuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen englannin, hollannin, iirin, italian, ranskan, saksan ja tanskan kielellä.
Vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan ja vuoden 1978 yleissopimuksen kreikan kielellä laaditut tekstit ovat tämän yleissopimuksen liitteenä. Kreikan kielellä laaditut tekstit ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan ja vuoden 1978 yleissopimuksen muut tekstit."

— vuoden 1989 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 30 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"30 artikla
1) Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri toimittaa Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan hallituksille oikeaksi todistetun jäljennöksen vuoden 1968 yleissopimuksesta, vuoden 1971 pöytäkirjasta, vuoden 1978 yleissopimuksesta ja vuoden 1982 yleissopimuksesta englannin, hollannin, iirin, italian, kreikan, ranskan, saksan ja tanskan kielellä.
2) Vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan, vuoden 1978 yleissopimuksen ja vuoden 1982 yleissopimuksen espanjan ja portugalin kielellä laaditut tekstit ovat tämän yleissopimuksen liitteenä II, III, IV ja V. Espanjan ja portugalin kielellä laaditut tekstit ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan, vuoden 1978 yleissopimuksen ja vuoden 1982 yleissopimuksen muut tekstit."

— vuoden 1996 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 14 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"14 artikla
1) Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri toimittaa Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksille oikeaksi todistetun jäljennöksen vuoden 1968 yleissopimuksesta, vuoden 1971 pöytäkirjasta, vuoden 1978 yleissopimuksesta, vuoden 1982 yleissopimuksesta ja vuoden 1989 yleissopimuksesta englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä.
2) Vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan, vuoden 1978 yleissopimuksen, ja vuoden 1982 yleissopimuksen ja vuoden 1989 yleissopimuksen suomen kielellä ja ruotsin kielellä laaditut toisinnot ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan, vuoden 1978 yleissopimuksen, vuoden 1982 yleissopimuksen ja vuoden 1989 yleissopimuksen muut toisinnot."

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

(Nimettyjen täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset) [1].

---

[1] Jäsenvaltioiden täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet vuosien 1978, 1982 ja 1989 liittymissopimukset. Tanskan kuningaskunnan täysivaltaisen edustajan allekirjoitukseen vuoden 1989 liittymissopimuksessa on liitetty seuraava teksti:
"Tämän estämättä tekemästä ratifioinnin yhteydessä alueellista varaumaa Fär-saarten ja Grönlannin osalta kuitenkin niin, että yleissopimus voidaan myöhemmin ulottaa koskemaan näitä kahta aluetta."

PÖYTÄKIRJA [1]

Korkeat sopimuspuolet ovat sopineet seuraavista yleissopimukseen liitettävistä määräyksistä:

I artikla

Jos kanne nostetaan toisen sopimusvaltion tuomioistuimessa 5 artiklan 1 kohdan nojalla sitä vastaan, jolla on kotipaikka Luxemburgissa, voi tämä tehdä väitteen siitä, ettei tuomioistuin ole toimivaltainen. Jos vastaaja jää saapumatta, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta.

Edellä 17 artiklassa tarkoitettu tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus on pätevä sen osalta, jonka kotipaikka on Luxemburgissa, vain siinä tapauksessa, että tämä on nimenomaisesti ja erikseen hyväksynyt sopimuksen.

II artikla

Jollei kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvistä edullisemmista säännöksistä muuta johdu, se, jolla on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa ja joka on syytteessä tuottamuksellisesta rikoksesta sellaisen sopimusvaltion rikostuomioistuimessa, jonka kansalainen hän ei ole, voi käyttää puolustajanaan tähän tehtävään oikeutettua henkilöä siinäkin tapauksessa, ettei hän henkilökohtaisesti saavu tuomioistuimeen.

Asiaa käsittelevä tuomioistuin voi kuitenkin määrätä, että vastaajan on saavuttava henkilökohtaisesti; jos määräystä ei ole noudatettu, yksityisoikeudellista vaatimusta koskevaa tuomiota, joka on annettu ilman, että kyseisellä henkilöllä on ollut mahdollisuus puolustautua, ei tarvitse tunnustaa eikä panna täytäntöön toisessa sopimusvaltiossa.

III artikla

Täytäntöönpanovaltiossa ei saa täytäntöönpanomääräyksen antamista koskevassa menettelyssä periä mitään riidan kohteen arvon mukaan määräytyvää maksua tai veroa.

IV artikla

Oikeudenkäynti- ja muut asiakirjat, jotka on laadittu sopimusvaltiossa ja jotka on annettava tiedoksi toisessa sopimusvaltiossa oleskelevalle, on lähetettävä noudattaen sopimusvaltioiden välillä tehdyissä yleissopimuksissa tai sopimuksissa määrättyjä menettelyjä.

Jos se sopimusvaltio, jonka alueella tiedoksianto on toimitettava, ei ole Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerille annettavalla julistuksella sitä vastustanut, voi nämä asiakirjat lähettää sen valtion virkamies, missä nämä asiakirjat on laadittu, suoraan sen sopimusvaltion virkamiehelle, jossa tiedoksiannon vastaanottaja on. Tässä tapauksessa alkuperävaltion virkamies lähettää jäljennöksen asiakirjasta sille vastaanottajavaltion virkamiehelle, joka on toimivaltainen antamaan sen tiedoksi vastaanottajalle. Tiedoksianto tapahtuu sillä tavalla kuin vastaanottavan valtion laissa on säädetty. Tiedoksianto vahvistetaan todistuksella, joka lähetetään suoraan alkuperävaltion virkamiehelle.

V artikla [2]

Edellä 6 artiklan 2 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettua takautumisvaatimusta ja siihen rinnastettavaa vaatimusta tarkoittavaa kannetta koskeviin toimivaltaperusteisiin ei voida vedota Saksan liittotasavallassa eikä Itävallan tasavallassa. Toisessa sopimusvaltiossa asuva henkilö voidaan kutsua tuomioistuimeen:

— Saksan liittotasavallassa riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Zivilprozessordnung) 68, 72, 73 ja 74 artiklan mukaisesti, jotka säännökset koskevat ilmoitusta oikeudenkäynnistä kolmannelle (litis denuntiatio),

— Itävallan tasavallassa riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Zivilprozessordnung) 21 artiklan mukaisesti, joka säännös koskee ilmoitusta oikeudenkäynnistä kolmannelle (litis denuntiatio).

Muissa sopimusvaltioissa 6 artiklan 2 kohdan ja 10 artiklan nojalla annetut tuomiot on tunnustettava ja pantava täytäntöön Saksan liittotasavallassa ja Itävallan tasavallassa III osaston määräysten mukaisesti. Ne oikeusvaikutukset, jotka näissä valtioissa annetuilla tuomioilla edellisen kappaleen säännösten mukaan on kolmenteen henkilöön nähden, on tunnustettava muissa sopimusvaltioissa.

V a artikla [3]

Elatusapua koskevissa asioissa tarkoitetaan ilmaisulla 'tuomioistuin' (juge, tribunal, juridiction) myös Tanskan hallintoviranomaisia.

Ruotsissa 'maksamismääräystä' (betalningsföreläggande) ja 'virka-apumenettelyä' (handräckning) koskevissa yksinkertaistetuissa menettelyissä termi 'tuomioistuin' ('juge', 'tribunal', 'juridiction') käsittää myös Ruotsin kruununvoutiviranomaisen (kronofogdemyndighet).

---

[1] Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksella, vuoden 1982 liittymissopimuksella ja vuoden 1989 liittymissopimuksella.

[2] Artikla sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1996 liittymissopimuksen 8 artiklalla.

[3] Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 29 artiklalla ja muutettu vuoden 1996 liittymissopimuksen 9 artiklalla.

V b artikla [1]

Tanskassa, Kreikassa, Irlannissa tai Portugalissa rekisteröidyn avoimella merellä käytettävän aluksen kapteenin ja miehistön välisessä palkkaa tai muita palvelussuhteen ehtoja koskevassa riita-asiassa sopimusvaltion tuomioistuinten on tutkittava, onko sille diplomaatti- tai konsuliedustajalle, joka on vastuussa aluksesta, ilmoitettu käsiteltävänä olevasta riita-asiasta. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittely, kunnes tälle edustajalle on ilmoitettu riita-asiasta. Tuomioistuimen on omasta aloitteestaan katsottava, ettei se ole toimivaltainen, jos tämä edustaja asianmukaisen ilmoituksen saatuaan on käyttänyt konsulisopimuksen hänelle asiassa antamia oikeuksia tai, ellei tällaista sopimusta ole, on määrätyssä ajassa tehnyt väitteen toimivallan puuttumisesta.

V c artikla [2]

Jos eurooppalaista patenttia yhteismarkkinoita varaten koskevan Luxemburgissa 15 päivänä joulukuuta 1975 allekirjoitetun yleissopimuksen 69 artiklan 5 kohdan puitteissa sovelletaan tämän yleissopimuksen 52 ja 53 artiklaa kotipaikkaa (residence) koskeviin määräyksiin ensiksi mainitun yleissopimuksen englanninkielisen tekstin mukaisesti, tässä tekstissä käytetyn termin residence katsotaan tarkoittavan samaa kuin tämän yleissopimuksen 52 ja 53 artiklassa esiintyvä termi domicile.

V d artikla [3]

Jollei Eurooppalaisen patenttiviraston Münchenissä 5 päivänä lokakuuta 1973 allekirjoitettuun eurooppalaisen patentin myöntämistä koskevaan sopimukseen perustuvasta toimivallasta muuta johdu, jokaisen sopimusvaltion tuomioistuimet ovat asianosaisten kotipaikasta riippumatta yksinomaisesti toimivaltaisia tutkimaan kaikki sellaiset sanotun valtion osalta myönnettyjen eurooppalaista patenttien rekisteröintiä tai pätevyyttä koskevat asiat, jotka eivät ole eurooppalaista patenttia yhteismarkkinoita varten koskevan Luxemburgissa joulukuun 15 päivänä 1975 allekirjoitetun yleissopimuksen 86 artiklan mukaan yhteisöpatentteja.

V e artikla [4]

Hallintoviranomaisten vahvistamia tai virallisiksi todistamia elatusvelvollisuutta koskevia sopimuksia pidetään myös yleissopimuksen 50 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuina virallisina asiakirjoina.

VI artikla

Sopimusvaltioiden on toimitettava Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerille ne säädöstekstit, joilla on muutettu sopimusvaltioiden lainsäädäntöön sisältyviä tässä yleissopimuksessa mainittuja säännöksiä tai sellaisia säännöksiä, jotka vaikuttavat yleissopimuksen III osaston 2 jaksossa määrättyyn tuomioistuimen luetteloon.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Brysselissä kahdentenakymmenentenäseitsemäntenä päivänä syyskuuta vuonna tuhatyhdeksänsataakuusikymmentäkahdeksan.

(Nimettyjen täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.)

---

(1) Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 29 artiklalla ja muutettu vuoden 1982 liittymissopimuksen 9 artiklalla sekä vuoden 1989 liittymissopimuksen 23 artiklalla.

(2) Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 29 artiklalla.

(3) Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 29 artiklalla.

(4) Artikla lisätty vuoden 1996 liittymissopimuksen 10 artiklalla.

YHTEINEN JULISTUS

Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan hallitukset, jotka

allekirjoittaessaan yleissopimuksen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla,

haluavat varmistaa, että yleissopimusta sovelletaan mahdollisimman tehokkaasti, ja

pyrkivät välttämään yleissopimuksen yhtenäistävää luonnetta vahingoittavia tulkintaeroja, ja

tietoisina siitä, että yleissopimusta sovellettaessa saattaa ilmetä positiivisia tai negatiivisia toimivaltaristiriitoja,

ilmaisevat valmiutensa

1) tarkastella mahdollisuutta siirtää Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle toimivaltaa tietyissä asioissa ja neuvotella tarvittaessa tätä koskevasta sopimuksesta,

2) järjestää säännöllisin määräajoin edustajiensa välisiä tapaamisia.

Tehty Brysselissä kahdentenakymmenentenäseitsemäntenä päivänä syyskuuta vuonna tuhatyhdeksänsataakuusikymmentäkahdeksan.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yhteisen julistuksen.

(Nimettyjen täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.)

EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

OVAT TIETOISIA toimivaltaa koskevien määräysten merkityksestä tapauksissa, joissa työntekijä on palvelujen tarjoamisen yhteydessä lähetetty toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, jossa hän tavallisesti tekee työtään,

PANEVAT MERKILLE, että neuvosto on 3 päivänä kesäkuuta 1996 vahvistanut muutettua ehdotusta direktiiviksi palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon koskevan yhteisen kannan, jota Euroopan parlamentti tarkastelee perustamissopimuksen 189 b artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti,

SITOUTUVAT selvittämään, ovatko mahdolliset muutokset Brysselin ja Luganon yleissopimuksiin tarpeen työntekijöiden suojelun toteuttamiseksi palvelujen tarjoamisen yhteydessä sen jälkeen, kun neuvosto on hyväksynyt direktiivin palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon.

PÖYTÄKIRJA

tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkitsemisesta yhteisöjen tuomioistuimessa [1]

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

VIITTAAVAT tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan, Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen liitteenä olevaan julistukseen,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä pöytäkirjan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle annettavasta toimivallasta tulkita sanottua yleissopimusta, ja ovat tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen

[Jäsenvaltioiden nimeämien täysivaltaisten edustajien luettelo.]

JOTKA neuvostossa kokoontuneina ja vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettun yleissopimuksen tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla ja sen liitteenä olevan pöytäkirjan sekä tämän pöytäkirjan tulkinnasta.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu myös sen yleissopimuksen tulkinnasta, jolla Tanskan kuningaskunta, Irlanti sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ovat liittyneet 27 päivänä syyskuuta 1968 tehtyyn yleissopimukseen ja tähän pöytäkirjaan [2].

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on myös toimivalta antaa ratkaisuja Helleenien tasavallan liittymisestä 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettuun yleissopimukseen ja tähän pöytäkirjaan, sellaisina kuin ne ovat mukautettuina vuoden 1978 yleissopimuksella tehdyn yleissopimuksen tulkinnasta [3].

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu myös sen yleissopimuksen tulkinnasta, joka koskee Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymistä 27 päivänä syyskuuta 1968 tehtyyn yleissopimukseen ja tähän pöytäkirjaan, sellaisina kuin ne ovat mukautettuina vuoden 1978 ja vuoden 1982 yleissopimuksella [4].

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on myös toimivalta antaa päätöksiä Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä 27 päivänä syyskuuta 1968 tehtyyn yleissopimukseen ja tähän pöytäkirjaan, sellaisina kuin ne ovat mukautettuina vuoden 1978 yleissopimuksella, vuoden 1982 yleissopimuksella ja vuoden 1989 yleissopimuksella tehdyn yleissopimuksen tulkinnasta [5].

2 artikla

Seuraavat tuomioistuimet voivat pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua tulkintakysymyksissä:

1. — Belgiassa: Cour de cassation / het Hof van Cassatie ja Conseil d'État / de Raad van State,

---

[1] Teksti sellaisena kuin se on muutettuna 9 päivänä lokakuuta 1978 allekirjoitetulla Tanskan, Irlannin, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin, Yhdistyneen kuningaskunnan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1978 liittymissopimus', 25 päivänä lokakuuta 1982 allekirjoitetulla Helleenien tasavallan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1982 liittymissopimus', 26 päivänä toukokuuta 1989 allekirjoitetulla Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1989 liittymissopimus' ja 29 päivänä marraskuuta 1996 allekirjoitetulla Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1996 liittymissopimus'.

[2] Toinen kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 30 artiklalla.

[3] Kolmas kohta lisätty vuoden 1982 liittymissopimuksen 10 artiklalla.

[4] Neljäs kohta lisätty vuoden 1989 liittymissopimuksen 24 artiklalla.

[5] Viides kohta lisätty vuoden 1996 liittymissopimuksen 11 artiklalla.

— Tanskassa: højesteret,

— Saksan liittotasavallassa: die obersten Gerichtshöfe des Bundes,

— Kreikassa; τα ανώτα τα δικαστήρια,

— Espanjassa: el Tribunal Supremo,

— Ranskassa: Cour de cassation ja Conseil d'État,

— Irlannissa: Supreme Court,

— Italiassa: Corte suprema de cassazione,

— Luxemburgissa: Cour supérieure de justice kassaatiotuomioistuimena,

— Itävallassa: Oberste Gerichtshof, Verwaltungsgerichtshof ja Verfassungsgerichtshof,

— Alankomaissa: Hoge Raad,

— Portugalissa: o Supremo Tribunal de justiça ja o Supremo Tribunal Administrativo,

— Suomessa: korkein oikeus/högsta domstolen ja korkein hallinto-oikeus/högsta förvaltningsdomstolen

— Ruotsissa: Högsta domstolen, Regeringsrätten, Arbetsdomstolen ja Marknadsdomstolen,

— Yhdistyneessä kuningaskunnassa: House of Lords ja yleissopimuksen 37 artiklan toisen kohdan tai 41 artiklan perusteella käsittelevä tuomioistuin [1],

2. sopimusvaltioiden tuomioistuimet käsitellessään muutoksenhakuasiaa,

3. yleissopimuksen 37 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa kyseisessä artiklassa mainitut tuomioistuimet.

3 artikla

1. Jos 1 artiklassa mainittujen yleissopimusten ja muiden tekstien tulkintaa koskeva kysymys tulee esille 2 artiklan 1 kohdassa mainitussa tuomioistuimessa, ja jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi tehdä päätöksen, sen on pyydettävä yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan kysymys.

2. Jos tällainen kysymys tulee esille 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetussa tuomioistuimessa, voi kyseinen tuomioistuin 1 kohdassa määrätyin edellytyksin pyytää yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan sen.

4 artikla

1. Sopimusvaltion toimivaltainen viranomainen voi pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ratkaisua yleissopimuksen ja muiden 1 artiklassa mainittujen tekstien tulkinnasta, jos kyseisen valtion tuomioistuimen antama päätös on ristiriidassa yhteisöjen tuomioistuimen tulkinnan kanssa tai 2 artiklan 1 tai 2 kohdassa mainitun toisen sopimusvaltion tuomioistuimen antamassa päätöksessä omaksutun tulkinnan kanssa. Tämän kohdan määräyksiä sovelletaan ainoastaan lainvoimaisiin päätöksiin.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen tulkinta, jonka se on antanut tällaisen pyynnön johdosta, ei vaikuta siihen päätökseen, jonka vuoksi tulkintaa pyydettiin.

3. Sopimusvaltion kassaatiotuomioistuimen julkisasiamiehellä tai muulla sopimusvaltion määräämällä viranomaisella on oikeus pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta tulkintaa 1 kohdan mukaisesti.

4. Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaajan on annettava ilmoitus pyynnöstä sopimusvaltioille, Euroopan yhteisöjen komissiolle sekä neuvostolle; näillä on oikeus kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta toimittaa yhteisöjen tuomioistuimelle kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia.

5. Tämän artiklan mukaisessa menettelyssä ei peritä oikeudenkäyntimaksuja eikä korvata kuluja.

5 artikla

1. Jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä, Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja sen liitteenä olevan, yhteisöjen tuomioistuimen perussääntöä koskevan pöytäkirjan määräyksiä, joita sovelletaan silloin kun yhteisöjen tuomioistuimelta pyydetään ennakkoratkaisua, sovelletaan myös tulkittaessa 1 artiklassa mainittuja yleissopimuksia ja muita tekstejä.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestystä tarkistetaan ja täydennetään tarvittaessa Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 188 artiklan mukaisesti.

6 artikla

. . . [2].

[1] 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 31 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 11 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 25 artiklalla, ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 12 artiklalla.

[2] Vuoden 1989 liittymissopimuksen 26 artiklassa on määrätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 32 artiklassa muutetun 6 artiklan poistamisesta.

7 artikla [1]

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä pöytäkirja. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerin huostaan.

8 artikla [2]

Tämä pöytäkirja tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä tämän muodollisuuden suorittava allekirjoittajavaltio on tallettanut ratifioimiskirjansa. Se tulee kuitenkin voimaan aikaisintaan samaan aikaan kuin tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettu yleissopimus.

9 artikla

Sopimusvaltiot tunnustavat, että jokaisen valtion, josta tulee Euroopan talousyhteisön jäsen ja johon sovelletaan tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla tehdyn yleissopimuksen 63 artiklaa, on hyväksyttävä tämän pöytäkirjan määräykset tarvittavin mukautuksin.

10 artikla [3]

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri ilmoittaa allekirjoittajavaltioille:

a) ratifioimiskirjan tallettamisesta,

b) tämän pöytäkirjan voimaantulopäivästä,

c) 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista ilmoituksista,

d) . . . [4].

11 artikla

Sopimusvaltioiden on toimitettava Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerille kirjallisina niiden säädösten tekstit, joiden vuoksi 2 artiklan 1 kohdassa määrättyjen tuomioistuinten luetteloa on muutettava.

12 artikla

Tämä yleissopimus on voimassa rajoittamattoman ajan.

13 artikla

Kukin sopimusvaltio voi pyytää tämän pöytäkirjan tarkistamista. Tällöin Euroopan yhteisöjen neuvoston puheenjohtaja kutsuu koolle tarkistuskonferenssin.

14 artikla [5]

Tämä pöytäkirja laaditaan hollannin, italian, ranskan ja saksan kielellä yhtenä kappaleena, jotka kaikki neljä tekstiä ovat yhtä todistusvoimaiset, ja se talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston sihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen kaikille allekirjoittajavaltioiden hallituksille [6].

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Luxemburgissa kolmantena päivänä kesäkuuta tuhatyhdeksänsataaseitsemänkymmentäyksi.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

---

(1) Katso sivulla 20 alaviite 6.
(2) Katso sivulla 21 alaviite 1.
(3) Katso sivulla 21 alaviite 2.
(4) Vuoden 1989 liittymissopimuksen 27 artiklassa on määrätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 33 artiklassa muutetun d alakohdan poistamisesta.
(5) Katso sivulla 21 alaviite 4.
(6) Katso sivulla 22 alaviite 1.

YHTEINEN JULISTUS

Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan hallitukset, jotka

allekirjoitettaessa tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkitsemista yhteisöjen tuomioistuimessa koskevan pöytäkirjan, ja

haluavat varmistaa, että pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan mahdollisimman tehokkaasti ja yhdenmukaisesti,

ilmoittavat olevansa valmiit järjestämään yhdessä yhteisön tuomioistuimen kanssa tietojen vaihdon ratkaisuista, jotka sanotun pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohdassa luetellut tuomioistuimet ovat antaneet 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettujen yleissopimuksen ja pöytäkirjan nojalla.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Luxemburgissa kolmantena päivänä kesäkuuta tuhatyhdeksänsataaseitsemänkymmentäyksi.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

YHTEINEN JULISTUS,

annettu 9 päivänä lokakuuta 1978,

NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

haluavat varmistaa, että 27 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn yleissopimuksen hengessä tuomioistuimen toimivallan yhdenmukaisuus toteutetaan siinä määrin kuin se on mahdollista myös merenkulun alalla,

katsovat, että 10 päivänä toukokuuta 1952 Brysselissä allekirjoitettuun avoimella merellä käytettäviin aluksiin kohdistuviin takavarikkoihin ja sitä vastaaviin turvaamistoimiin (saisie conservatoire) liittyvien säännösten yhtenäistämistä koskevaan kansainväliseen sopimukseen sisältyy tuomiovaltaa koskevia määräyksiä, ja

toteavat, että kaikki jäsenvaltiot eivät ole kyseisen yleissopimuksen sopimuspuolia,

ilmaisevat toiveensa, että jäsenvaltiot, jotka ovat rannikkovaltioita ja jotka eivät vielä ole 10 päivänä toukokuuta 1952 tehdyn kansainvälisen sopimuksen sopimuspuolia, ratifioivat sen tai liittyvät siihen viipymättä.

Tehty Luxemburgissa yhdeksäntenä päivänä lokakuuta vuonna tuhatyhdeksänsataaseitsemänkymmentäkahdeksan.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

YHTEINEN JULISTUS,

annettu 26 päivänä toukokuuta 1989,

Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymistä vuoden 1968 Brysselin yleissopimukseen koskevan yleissopimuksen ratifioimisesta

Allekirjoittaessaan Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymistä vuoden 1968 Brysselin yleissopimukseen koskevan, Donostia — San Sebastiánissa 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyn yleissopimuksen,

NEUVOSTOON KOKOONTUNEET EUROOPAN YHTEISÖJEN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

HALUAVAT, että erityisesti sisämarkkinoiden toteuttamiseksi Brysselin yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan soveltaminen olisi ulotettava viipymättä koko yhteisöön,

PANEVAT TYYTYVÄISINÄ MERKILLE 16 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn Luganon yleissopimuksen, jolla Brysselin yleissopimuksen periaatteet ulotetaan koskemaan niitä valtioita, jotka ovat osapuolina Luganon yleissopimuksessa, jonka pääasiallisena tarkoituksena on säännellä Euroopan talousyhteisön (ETY) jäsenvaltioiden ja Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenvaltioiden välisiä suhteita eri jäsenvaltioihin sijoittuneiden henkilöiden oikeussuojan ja tuomioiden vastavuoroista tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevien muodollisuuksien yksinkertaistamisen osalta,

KATSOVAT, että Brysselin yleissopimuksen oikeudellisena perustana on Rooman sopimuksen 220 artikla ja että yleissopimusta tulkitsee Euroopan yhteisöjen tuomioistuin,

OVAT TIETOISIA siitä, että Luganon yleissopimus ei vaikuta Brysselin yleissopimuksen soveltamiseen Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden välisten suhteiden osalta, koska nämä suhteet on säänneltävä Brysselin yleissopimuksella, ja

OTTAVAT HUOMIOON, että Luganon yleissopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun kaksi valtiota, joista toinen on Euroopan yhteisöjen jäsen ja toinen Euroopan vapaakauppaliiton jäsen, ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa,

ILMOITTAVAT OLEVANSA VALMIIT toteuttamaan kaikki tarpeelliset toimenpiteet, jotta Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymistä Brysselin yleissopimukseen koskevan, tänään allekirjoitetun yleissopimuksen kansalliset ratifioimismenettelyt saatetaan päätökseen viipymättä ja mahdollisuuksien mukaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992.

Tämän vakuudeksi allamainitut ovat allekirjoittaneet tämän julistuksen.

Tehty Donostia — San Sebastiánissa kahdentenakymmenentenäkuudentena päivänä toukokuuta tuhatyhdeksänsataakahdeksankymmentäyhdeksän.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]